

METAI IV.

GRUODŽIO-DECEMBER

No. 12.

MOTERŲ BALSAS

(THE WOMEN'S VOICE)

Vargšai

L. M. P. S. IŽDO APYSKAITA.		
Kp. No.	Miestas.	Suma.
<i>Įplaukos už Lapkričio mėn., 1920, už narines, įstojimą ir mokesčių knygeles.</i>		
Pav. O. Gaškauskienė		\$1.20
80, Philadelphia, Pa.,		4.55
66, Los Angeles, Cal.,		2.70
26, Rochester, N. Y.,		6.95
21, Pittsburgh, Pa.,		1.65
22, Montello, Mass.,		8.00
11, Philadelphia, Pa.,		5.15
25, Roseland, Ill.,		9.70
23, Binghamton, N. Y.,		3.75
5, Rockford, Ill.,		3.00
14, Easton, Pa.,		3.90
18, Hartford, Conn.,		2.55
33, Mahanoy City, Pa.,		5.60
94, Benton, Ill.,		3.75
13, So. Boston, Mass.,		4.85
86, Herrin, Ill.,		5.75
93, Brooklyn, N. Y.,		4.20
71, Benld, Ill.,		2.40
40, Lewiston, Me.,		4.95
15, Ansonia, Conn.,		3.85
34, Fitchburg, Mass.,		5.70
23, Binghamton, N. Y.,		4.20
5, Rockford, Ill.,		4.95
71, Benld, Ill.,		6.40
4, Elizabeth, N. J.,		7.20
38, Paterson, N. J.,		2.55
75, St. Clair, Pa.,		1.65
51, Collinsville, Ill.,		4.95
37, Grand Rapids, Mich.,		2.05
2, Worcester, Mass.,		6.45
38, Paterson, N. J.,		3.30
11, Philadelphia, Pa.,		4.80
88, Pittston, Pa.,		2.85
42, New Haven, Conn.,		1.80
18, Hartford, Conn.,		5.95
68, Cliffside, N. J.,		2.05
24, Cleveland, Ohio,		5.00
13, So. Boston, Mass.,		3.30
49, Brighton, Mass.,		3.60
83, New Britain, Conn.,		.85
52, Stoughton, Mass.,		10.60
70, Racine, Wis.,		4.05
15, Ansonia, Conn.,		2.55
Nauja, Hudson, Mass.,		8.25
92, Chicago, Ill.,		6.30
55, Haverhill, Mass.,		1.80

74, Hazleton, Pa.,	2.85
66, Los Angeles, Cal.,	2.55
57, Carnegie, Pa.	2.40
42, New Haven, Conn.,	4.45
91, Maspeth, L. I., N. Y.,	1.65
76, Camden, N. J.,	1.80
89, Milwaukee, Wis.,	2.40
71, Benld, Ill.,	3.60
42, New Haven, Conn.,	3.15
29, Chicago, Ill.,	7.55
92, Chicago, Ill.,	.80
8, Lawrence, Mas.,	5.10
26, Rochester, N. Y.,	.75
Nauja, Moline, Ill.,	2.25
65, Rumford, Me.,	4.35
8, Lawrence, Mass.,	.72
N., New Kensington, Pa.,	2.50
54, Scranton, Pa.,	4.65
18, Hartford, Conn.,	3.90
17, Detroit, Mich.,	13.40
89, Milwaukee, Wis.,	.90
72, Kenosha, Wis.,	5.10
23, Binghamton, N. Y.,	2.40
12, Waterbury, Conn.,	3.75
1, Brooklyn, N. Y.,	8.50
71, Benld, Ill.,	6.00
94, Benton, Ill.,	3.90
10, Newark, N. J.,	18.00
60, N. S. Pittsburgh, Pa.,	1.35
41, Akron, Ohio,	1.20
Nauja, Coaldale, Pa.,	2.75
50, Gardner, Mass.,	3.60
61, Lowell, Mass.,	2.10
75, St. Clair, Pa.,	1.35
88, Pittston, Pa.,	2.10
48, Wilkes Barre, Pa.,	2.80

Viso	\$338.22
Buvo išde	1072.14

Sykiu	\$1410.36
-------	-----------

<i>Išlaidos Lapkričio mėn., 1920.</i>	
"Laisvei" už 200 bals. bl.	\$7.00
" už konvertus C. Sekr.	3.40
Adm. pagelb. alga už spal.	40.00

Viso	\$50.40
Buvo	\$1410.36
Išleista	\$50.40

Lieka išde	\$1359.96
------------	-----------

DIDELĖ PARODA.

L. M. P. S. 16 kp. rengia rankų darbo parodą, kuri atsi- bus nedėlioį, 19 d. gruodžio, Redman's Hall. Yra kviečiami dalyvauti visi, kas su kuo galės — moterys, vyrai, merginos ir vaikinai, vietiniai ir iš apielin- kių, su įvairiais išdirbiniais. Šio vakaro pelnas yra skiriamas naujai susitvėrusiam L. M. P. S. X Rajonui. Už geriausius išdirbinius bus skiriamos tam tikros dovanos.

Sutvarkymo komitetas: M. Lekešienė, N. Balnaitė ir M. R. Lekešienė, 1811 Peoria Rd., Springfield, Ill.

GERIAUSIA KALĖDŲ DOVANA.

Puikiausią Kalėdų dovaną norint duoti giminėms, draugėms ar draugams Lietuvoj ir čia, tai užprenumeruot "Mote- rų Balsą" metams. Tokių do- vanų tai niekada negalima pa- miršti, nes laikraštis ateina ir primena apie draugo ar gim- naičio dovaną.

O ką pasimokinama iš laik- raščio, tas pasilieka ant visados skaitytojo galvoj.

Tokia dovana niekada nenusi- dėvi nei išnyksta.

Metinė "M. B." prenumerata Lietuvon \$2.50, čia pat \$2.00.

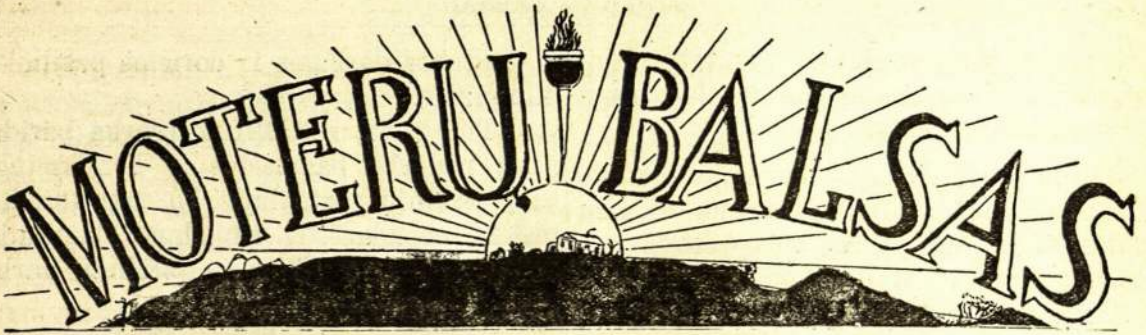
Pasiskubinkite užsipranume- ruoti.

"M. B." Administracija.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI.

Šventajai Davatkai. —Paišiu- ku rašytų raštų netalpiname. Rašykite plunksna ir kaip galint trumpiau, nes stoka vietos.

D. Burokaičiui, Progresistei, Juliei Tatvytei, Onytei, Užven- tiškiui, Vargdieniu ir A. Kva- tiejui. — Jusų korespondencijų delei vietos stokos negalėjome patalpinti, atleiskite.

MOTERŲ BALSAS

PIRMAS LIETUVIŲ DARBININKŲ MĖNESINIS ŽURNALAS
Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo Organas

The Women's Voice—Lithuanian Monthly Journal. Published by the Lithuanian Women's Progressive Alliance of America. Editor J. Benes. Manager J. Benes. Subscription: \$2.00 a year; 6 months \$1.00; single copy 15c. Address: Moterų Balsas, 455 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Entered as second-class matter October 5, 1916 at the Post Office at Phila., Pa. under the Act of March 3, 1879. Transferred to Brooklyn, N. Y., July 28, 1920.

Metai IV

Gruodis-December, 1920

No. 12

NEDARBAS IR BRANGENYBĖ

Ką tik įvykęs Amerikos bankininkų suvažiavimas Washingtone išleido atsišaukimą, kad darbininkai "daugiau dirbtų"; tai gyvenimas atpigisias.

Amerikos inžinierių sąjungos suvažiavime dvejetą savaitių atgal Herbertas Hoover'is sakė, kad "fabrikanto ir darbininko gerovė reikalauja... daugiau daiktų gaminti."

Daugiau dirbti, daugiau gaminti. Ar tai ištikrųjų tiesus darbininkui kelias į gerovę dabartinėj tvarkoj?

Amerikos technika augštai išsivysčiusi. Paprastais, taikos laikais, net vidutiniai dirbant, per porą trejetą metų darbininkai prigamina tiek prekių (tavorų), jog fabrikantai nepajiegia jų išparduoti; prisikrauna sandėliai, užsikemša rinkos. Turi sustoti gaminimo mašina; milijonai darbininkų lieka be darbo, taigi ir be duonos. Juo daugiau reikmenų prigaminata, juo didesnis būna tuomet nedarbas, juo skaitlingesnės bedarbių minios.

Vadinasi, jei darbininkai sektų bankininkų ir Hooverių patarimus, jei jie pas-

kutines įjegas, bedirbdami, padėtų, tai delto darbininkų klasei būtų darblogiau, kol tebeviešpatauja kapitalizmas.

Nedarbo metu, kai pulkai bedarbių, sustoję prie fabrikų, tai laimingieji, turintieji darbo, žinoma, dirba smarkiau ir be ypatingų paraginimų iš viršaus; dirba išsijuosę, bijodami nustoti darbo, kurio laukia šimtai ir tūkstančiai bedarbių. Ir savo pasmarkintu darbu padaro daugiau daiktų, mažina dirbtuvėms reikalingų darbininkų skaičių; taigi dar labiau didina bedarbių armiją, smarkesnę siunčia dirbinių upelį į jau be to užsitvenkusią rinką, ilgina nedarbo metą.

Aišku, jog kapitalistų raginimai daugiau dirbti neišsprendžia darbininkų gerovės klausimo. Tais raginimais kapitalistai tik akis dumia darbo žmonėms, norėdami nukreipti jų dėmesį nuo tikrųjų blogumo priežasčių.

Raginimai daugiau dirbti keistai skamba ypač dabar, kuomet fabrikantai jau yra išmetę kelis milijonus darbininkų į gatvę ir kuomet bedarbių skaičius kasdien auga;

kuomet tie patys ragintojai kapitalistai visiškai atima milionams darbininkų proga dirbti ir duoną pelnyti.

Šičia pasirodo ne tik kapitalistinio ūkio betvarkė, bet ir kapitalizmo filosofų galutinas begėdingumas bei proto išgverimas.

Praėjusiam "Motervų Balso" numerį redakcija platokai aiškino nedarbo klausimą paprastais, normaliais laikais: Darbininkams moka tiek algos, kad jie tegali nusipirkti tik dalį savo pagamintų produktų; neišperkami dirbiniai susikaupia ir fabrikantai stabdo dirbtuves, kol apsivalys rinkos ir sandėliai nuo dirbinių pertekliaus.

Jei kapitalistai išmokėtų savo darbininkams ištisai tiek, kiek šie pagamina, tai, žinoma, nebutų prasmės nei pagrindo jiems buti kapitalistais, fabrikantais. O kol kapitalizmas gyvuoja, apie tai neturi but nei kalbos.

Bet imkime šitoki pavyzdį. Tegul darbininkams buna išmokama visų jų padarytų daiktų vertė tokiose techniškai išsivysčiusiose šalyse, kaip Amerika ir Anglija; bet tegul jų darbininkai nuolat dirba po 8 — 9 valandas per dieną, kaip kad dabar. Gaudami pilną savo dirbinių vertę, darbininkai galėtų juos visus ir išpirkti. Kas iš to išeitų? Butų daiktų tiek prigaminta ir darbininkai galėtų jų tiek pripirkti, kad neturėtų nei kur dėti. Tuo budu, prasidėtų darbo jiegi ir gamtinio turto eikvojimas be naudos. Bet pilną pagamintų produktų vertę (atėmus reikalingą dalį abelnam ukio vedimui ir bendriems krašto reikalams) darbininkams mokės tik socialistinė visuomenė; o kad nebutų betikslinio darbo jiegi ir gamtos turto eikvojimo, butent bereikalingų daiktų perteklių, tai tinkamai sutrumpins darbo laiką. Likusį gi nuo darbo laiką, darbininkai, žinoma, galės tuomet pavartoti švietimui-

si, kultūros darbams ir doriems pasilinksiminimams.

Tuo budu, socialistinė tvarka pasidalintų nedarbo badmečius ir bereikalingą tūlą dirbinių perteklių. To, suprantama, niekad nepadarė ir nepadarys kapitalizmas, kuris remiasi pelnų plėšimu, darbininkų išnaudojimu.

Nedarbas kapitalizmo gadynėj yra neišvengiamas, paprastas, normalinis dalykas. Kapitalizmas ir nedarbas tai dvynei.

Šiandieninis nedarbas ne visai paprastas.

Šiandieninis, tačiau, Amerikos nedarbas nėra toks paprastas, normalinis, kaip kad prieš karą būdavo. Kai kurie pažangesni ekonomininkai jį vadina "pelnų kriziu", nedarbu, pareinančiu iš to, kad Amerikos kapitalistai nori dabar ir visados turėti tokių pat pelnų, kaip kad jie turėjo per karą.

O net ir tokie nepažangūs ekonomininkai, kaip New Yorko National City Banko vice-prezidentas Roberts, sako, kad ši syki Amerikos rinkos dar nėra dirbiniais perdaugūžverstos. Fabrikantai galėtų normaliniai dirbti; tik, girdi, darbininkai turi nusileisti, sutikt dirbti mažesnėmis algomis; tuomet fabrikantai pigiau galėsia žmonėms tavorus pardavinėti; daugiau jų būsia išperkama, — ir visa kas ateisia į sveiką vagą.

Kova prieš augštą darbo mokesnį.

"Augštos" darbininkų algos, vadinasi, pašinas kapitalistų aky. Dešimts metų atgal algos nebuvo augštos, bet darbininkas už savo uždarbį tada galėdavo daugiau nusipirkti negu dabar. Gyvenimą piginti kapitalistai ryžasi, visų pirmiausia apkapodami darbininkui mokesnį. Reikalauja, kad darbininkai nusileistų 15—30 procentų algos. Kur nusileidžia, gauna dirbti, o kur nenusileidžia, tiems uždaro fabrikų duris; paskelbia, kad darbo nesą, ir tiek.

Tai stambiųjų bankininkų ir fabrikantų suokalbį prieš Amerikos darbininkus. Ypač bankininkai čia turi didelės galios. Samdytojam, nemušantiems žemyn darbo mokesnį, jie atima kreditą (paskolas); o be kredito net stambios pramonės neapsieina; ir tai jau ne pirmiena tas bankininkų diktavimas; seniai jie taip daro, tik nebūdavo taip susitarę kaip dabar.

Dingo varžytinės.

Didysis kapitalas taip susikuošęs ir susiorganizavęs, kad stambiosiose pramonės šakose jau maža varžytinių, lenktyniavimo. Jis gali sutartinai visu frontu savo planus vykdyti.

Kol svarbiausios gaminimo šakos, stambusis kapitalas dar tinkamai nesusiorganizavę, kol atskiri fabrikantai veda aštrias lenktynes, norėdami kits kitam paveržti pirkikus, rinkas, — darbininkams lengviau su jais kovoti. Jei kurio fabrikanto darbininkai sustreikuos arba jis pats uždarys jiems savo dirbtuvės duris, tai kiti fabrikantai gali gauti užsakymus darbų, kuriuos jis pirmiau atlikdavo; jie gali užimti rinkas, kurioms jis savo dirbinių statydavo.

Kuomet savo šalies stambusis kapitalas stato prieš darbininkus sujungtą, gerai organizuotą frontą, tai paprastai dar jis nepašalina savo konkurentų (lenktyniuotojų) iš užsienio. Naminiam kapitalui besiniaujant su savo darbininkais, užsienio fabrikantai gali padaryti jam nuostolio; gali įsivyrauti užsienio rinkose, jį šalin iš ten pastumti; užsienio kapitalistai gali, pagaliaus, prigabenti savo prekių ir į jo naminę rinką. Vis tai, suprantama, nenaudinga naminiam kapitalui, ir spiria jį taikytis su darbininkais.

Amerikos kapitalui, tačiau, šiuo tarpu nėra užsienio pavojaus. Europos pramonė pakrikusi, ir kažin kiek jam kenkti ne-

gali. Tuo būdu, Amerikos kapitalas kol kas turi palaidas rankas "mokinti" savo darbininkus. Ir mokina.

Priemonės algoms numušti.

Atvira kova, dideli streikai kapitalistams nepageidaujami nė Amerikoje. Toj kovoje noroms nenoroms niršta ir revoliucionizuojausi darbininkų dvasia, ypač dabar, kuomet visiems akyse stovi revoliucinės Rusijos pavyzdys. Taigi kur fabrikantai mato, kad darbininkai nesutiks gražiuoju, kad jiems algas numuštų, paskelbia, kad darbo nesą, padaro lokautą, išstumia beduonius darbininkus į gatvę. Tegu gerai išbadėja, o sugrįžs dirbti už bet kokį mokesnį.

Plačiai išsišakojo praktika — atleisti darbininkus, o paskui, kiek palūkėjus, juos išnaujo samdyti numuštais mokesniais.

Suaugusių darbininkų vis daugiau paleisdami iš darbo, fabrikantai stengiasi kiek galėdami jų vietas papildyti vaikais, kuriems mažiau tereikia mokėti. Valdžios apskaitymai rodo, kad keturiolikoj pramoningiausių valstijų per paskutinius šešis mėnesius vaikai dešimtims tūkstančių apleidžia pradedamasias mokyklas, išsiima "darbo poperius" ir gauna fabrikuose darbo.

Fabrikantai ir bankininkai, norėdami gauti pigesnės darbo jėgos, pradėjo atkaklią kovą prieš darbininkų unijas; milijonus dolerių leidžia vadinamam "Amerikiečių Spaudos Biurui", kuris įvairiausiais būdais nepaliaudamas kala, kad "be unijų geriausia palaikyti draugingumo ryšius tarp fabrikanto ir darbininkų."

Tie darbininkų "draugai" seilę varvina, žiūrėdami į Aziją, iš kur galėtų gauti milijonus pigiausia mokamų, išbadėjusių chinų darbininkų — "kūlių". Vis tai, matyt, tuo tikslu — užmegsti "draugingumo ryšius" su savo darbininkais.

Gula ant ūkininkų.

Toliau. Didieji kapitalistai gyvenimą "pigina" ūkininkų (farmerių) lėšomis. Ūkininkai nėra gana susiorganizavę, kad patys galėtų savo produktus į rinką statyti. Jie priklauso nuo kainų, kurias skiria javų trustas, mėsos trustas ir kiti monopoliniai spekuliuotojai žemės ūkio produktais. Ir kiek dabar jie ūkininkams už javus moka, tai toli gražu nesugrąžina nei darbo lėšų. Nedyvai tat, kad ūkininkai tariasi nepardavinėti javų tokiomis kainomis, kuriuos jiems neša gryną nuostolį.

Kaip kainos puola.

Kuomet ūkininkams mokama tokios žemos kainos, rodos, maistas turėtų dikičiai atpigti. Bet ar ištikrųjų atpigs? Nedaug. Beveik visą liekamą javų išteklių spekuliantai išanksto supirko Europai. Ir javų trustas per daug nepigins žmonėms savo kontroliuojamų produktų. Jie pigės tiek, kiek trustai susitiks rinkoj lenktynių iš prekėjų, nepriklausančių trustui, arba tada, kai trustai pamatys, kad žmonės kuomažiausiai daiktų teperka, negalėdami mokėti tokių augštų kainų; kada trustai pamatys, kad mažesnės kainos, galų-gale, jiems daugiau pelno neštų.

Maisto ir kitokių reikmenų ir fabriku dirbinių didelę didžiumą kontroliuoja trustai ir didieji bankai, kurie dar nelinkę prekių kainas numušinėti, ypač kad iki šiol galėjo gaut labai augštų kainų iš užsienio. Delei tos priežasties nuo karo pabaišos, apskritai imant "holselių" (uzaminių, didžiųjų sandėlių) kainos nenupuolė, o pakilo. Taip, pav., kietosios anglies tonas pakilo nuo \$5.00 iki \$8.00, minkštosios anglies tonas — nuo \$2.35 iki \$9.00. Geležis ir plienas pakilo kokia 40 procentų, kerosinas — 33 procentais.

Trustai skubiai muša kainas žemyn tik ūkininkams ir įvairiems neorganizuo-

tiems žaliosios medžiagos pristatytojams. Pav., New Yorke per Brindell'io teismą paaiškėjo, kad keturios namų statymo kompanijos taip susiorganizavusios, jog kontroliuoja beveik visą reikalingą statymui medžiagą. Tas statymo trustas medžiagų kainą per 8 metus pakėlė 600 procentų, nors pats už jas nė cento daugiau nemoškėjo, kaip aštuoneri metai atgal.

Šių metų rugsėjo mėn. Jungtinių Valstijų plieno korporacija paskelbė, jog per tris mėnesius turėjo tiek gryno pelno, kiek paprastais laikais turėdavo per metus. Panašių pelnų turi žibalo trustas ir anglių baronai.

Nori palaikyti karo meto pelnus.

Darbininkams mokesnis skaudžiai apkaojamas arba uždaroma fabrikai, kur darbininkai nenusileidžia; ūkininkai į bankrūtą vedami peržemomis kainomis, kurias teikėsi paskirti spekuliantai, o trustų kontroliuojami produktai veikia visai neatpigo. Kur-nekur trustai papigina savo prekes tiek, kiek pigiau gauna darbininkų ir žaliadaikčių. Bet niekur jie nenusimuša sau pelnų. Jie pasiryžę išlaikyti tuos pat pelnus, kurių turėjo karo metu. Na, o tuomet pelnai tokie buvo, kad per vienus metus kapitalistas uždirbdavo penkis-šešis sykius tiek, kiek buvo įdėta viso jo kapitalo.

Užsienio rinka.

Karo metu ir tuoj po karo Santarvės (talkininkų) valstybės visai negalėjo apsieiti be milžiniško prekių įgabenimo iš Amerikos. Būtino reikalo verčiamos, tos valstybės turėjo dalykus pirkti tokia kaina, kokią nustatė Amerikos fabrikantai ir bankininkai. Per tą laiką Europon išgabenta prekių už \$30,000,000,000.

Bet Amerikos kapitalistai pradeda suprastti, jog europinė rugiapjūtė ne amžinai bus tokia naši; jog nuo europiečių nebus

galima visuomet lupti tokias kainas. Iki ausų prasiskolinusi, ekonominiai pakrikusi Europa nepajiegs išsimokėti, ir stengsis kuo mažiausia pirkti iš Amerikos.

Per karą Anglų, Francūzų, Italų pinigų vertė (kursas) labai nupuolė, palyginant su Amerikos dolerio verte. Amerika tapo finansiniu pasaulio diktatorium ir vartojo savo galingą ekonominę įtaką, kad nupuldyt kitų šalių pinigų vertę. O dabar, po karo, ta Amerikos dolerio išauginta vertė kreipiasi prieš patį Amerikos kapitalistą ir pradeda jam kenkti užsienio rinkose. Europa nebegali savais pigiais pinigais įpirkti prekes, kainuojamas brangiais Amerikos doleriais. Ir anglai, francūzai, italai ir kiti kreipiasi į įvairias mažutes neutralines šalis, turinčias reikalingų prekių, kreipiasi į Pietų Ameriką, į Japoniją. Tuo būdu, augšta Jungtinių Valstijų pinigų kaina užkerta kelią šios šalies prekėms užsienio rinkose, ir ugdo svetimų kraštų pramonės masina juos gabenti savo prekes ir į pačią Ameriką, kur apmoka augštomis dolerio kainomis.

Ir Amerikos fabrikantas ir bankininkas pradėjo sau krapštyti pakaušį, galvoti apie savo gaminimo lėšų papiginimą, kad galėtų savo produktus papiginti užsienio rinkoj, o jei reikės, tai ir namie. Bet kaip jau minėjome, Amerikos kapitalistas, kol kas nieku budu nėra linkęs produktus piginti savo lėšomis; jis tvirtai dar pasiryžęs turėti tų begalinių pelnų, prie kurių jį pripratino karas. Jei jis ką pigina, tai geriausiame atvėjy pigina tik tiek, kiek jis numušė darbininkams mokesnio, kiek apkapojo kainas neorganizuotiems javų ir gyvulių augintojams ir žaliosios medžiagos pristatytojams.

Europa ant prapulties kranto.

Yra, tačiaus, dar viena priežastis, kodėl Amerikos pramonė nevaroma visais

garais. Apie šią priežastį kapitalistai nemėgsta kalbėti, tik retkarčiai jų finansų organai pusiau lupų prasitaria apie "ne-nusistovėjusią, netikrą tarptautinių finansų padėtį".

Reikia žinoti, kad išgabenamų prekių didelė didžiuma parduodama paskolon. Kada Amerikai atsimokės prasiskolinusios Vakarų Europos valstybės ir jų prekėjai? Nežinia. Vakarų Europos ekonominiai dalykai nesitaiso, o revoliucinis darbininkų judėjimas kasdien auga platyn ir gilyn. Žymus New Yorke bankininkas P. M. Warburg "N. Y. Times'e noroms nenoroms pripažįsta, kad "civilizuotoji Europa vis dar tebėra ant prapulties kranto", kad vis dar neranda tinkamo budo, kuriuo būtų galima sustabdyti revoliucinį minių bruzdėjimą. Nedyvai tat, kad daugeliui Amerikos kapitalistų kyla klausimas: ar su visomis tomis paskolomis ir bargan duodamomis prekėmis neatsitiks taip, kaip atsitiko su Prancūzų paskolomis Rusijos caro valdžiai?

Prekyba su Rusija.

Anglijos valdžios komisija tyrinėti gyvenimo brangumui tyrinėjo ištikus metus, ir, pagaliau, buvo priversta savo valdžiai pranešti: "Be prekybos su Rusija mes būdu stipsime."

Ir Amerikos kapitalistų dalis mato progą palaikyt savo riebius pelnus, pradėjus prekybą su Rusija. Tuli republikonų senatoriai jau duoda kongresui įnešimus tuo tikslu; mato, jog nedarbas padeda plėtotis Amerikos darbininkų bruzdėjimui. Žinoma, be to, jie dar tikisi, kad laisva prekyba ne tik duosianti Amerikos darbininkui darbo ir kapitalistui naujų pelnų; laisva prekyba su Rusiais griausianti ir pačią Sovietų valdžią. Bet kapitalistų didžiuma ir patys bolševikai kitaip mano; todėl Amerikos valdžia vis dar nė girdėt nenori apie prekybos ryšius su Sovietų Rusija, ne-

atsižvelgdama, kad ir šimtai tukstančių Amerikos darbininkų to reikalauja. Bet ir prekyba su Rusija suteiktų tik laikino palengvinimo Amerikos kapitalizmui.

Naminės rinkos naikinamos.

Iki prekyba su Rusais prasidės, Amerikos pelnagrobiai, tačiau, turės nukentėti naminėj rinkoj. Uždarinėdami fabrikus, numušinėdami darbininkams mokesnį, pakirsdami žemės ukio produktų kainas farmeriui, o patys viską augštomis kainomis parduodami, — jie puldo darbo žmonių galėjimą pirkti, krikdo naminę rinką; neišperkami darbiniai kaupiasi ir sudaro priežastį jau paprasto, normalio nedarbo su visomis jo pasekmėmis.

Neišrišamas kapita lizmui klausimas.

Neišriša Europa nedarbo ir brangenybės klausimo; neišriš jo galutinai nė Amerika. Tolyn gilyn kapitalizmas brenda į ekonominius prieštaravimus, kurie pranašauja mirtį kapitalizmo tvarkai.

Ne viena draugė ir draugas, užėjus nedarbui, paniura, nusimena, rankas nuleidžia. Taip neturėtų būti. Nedarbo metas suteikia geros progos sąmoningai proletarei ir proletarui; laike nedarbo lengviau prieiti prie darbininkų, labiau jie linkę klausyti draugų, aiškinančių to blogumo priežastis ir kaip iš jo išsivaduoti.

Nedarbo laikas tebunie mūsų idėjinės darbymetės laikas. Menki darbininkų vadai, švietėjai, mokytojai, jei rankas nuleidžia delei tokių atsitikimų, kaip nedarbas; jei tokių progų neišnaudoja, kad ginti klasinę darbininkų ir darbininkų sąmonę, kad aiškint, jog tik tuomet tegalima bus galima išrišti nedarbo ir brangenybės klausimą, kai proletariatas, paėmęs valstybės galią į savo rankas, įvykdys marksinio socializmo tvarką.

M. Arabė.

KAS LAUKIA EUROPA?

Keturi metai brolydiškos karės Europoj, ir vėliaus dedamos desperatyvės talkininkų pastangos užimti darbininkų Rusiją, taip nualino Europą, taip nustumė ją į vargo ir alkio bedugnę, kad net tuli žymus žmonės pradeda abejoti, ar ji galės pakilti iš dabartinio jos nupuolimo. Tuli žymus europiečiai visai nupuolę dvasioj delei Europos likimo. Garsus francuzų rašėjas Anatole France sako, kad Europa miršta. Jis mano, kad iš dabartinio nupuolimo visų Europos kraštų pakils tik viena Rusija. Amerikos laikraščių korespondentai, kuriems teko pavažinėti po Europą, piešia labai liudnus vaizdus. Vienas žymus anglas dienraštyje "Chicago Daily News" ve kaip rašo apie sunkią Europos padėtį:

"Nei vienas žmogus, jei tik jis ne aklas ir negirtas optimizmu, negali užginčyti to, kad Europa dabar labai serga. Pereitais metais aš lankiausi keliuose Europos kraštuose ir daugumoj jų po smagių upų, apsiireiškimų normalio gyvenimo, po atsipekėjimo nuo karės žaizdų, gludėjo kankinanti rupestis ateičia ir sąvoka grėšiančio puolimo...

Tuli kraštai jau dabar skęsta prapultin. Austrija yra viena tokių kraštų; jinaip taip suvarginta, taip bado smaugiama, taip bėspėkė, kad jau nustojus visai energijos ir tegali palaikyti savo egzistavimą tik labdarybe. Vokietija, kiek man teko patirti, yra geresniame padėjime, bet kurie mano, kad jos dirbtuvės tik pleška, tik ruksa ir kad jinaip greit tapsianti turtinga, tie labai klysta...

O kaip su Francija? Francija tulą laiką buvo linksma, kol buvo apsvaigusi karės laimėjimais... bet dabar, tie francuzai, kuriuos aš sutikau, sako: "Milionai mūsų žuvusiųjų neatsikėls. Mūsų skolos niekad dos nebus išmokėtos. Mūsų industrija

nyksta delei anglies stokos, nes Anglija parduoda mums anglį baisia augšta kaina, o Vokietija negali pristatyti žadėtos anglies... Mūsų žmonių skaičius eina žemyn; peritais metais numirė 220,000 daugiau, negu gimė. Francija, laimėjusi karą, miršta.'

Italijoj Europos siela negali rasti nusiramimo. Italai drimba po sunkia skolų našta. Jų popieriniai pinigai be vertės delei augštų kainų. Bedarbė platinasi, kaip šliaužiantis paralyžius; streikai delei augštesnių kainų nesiliauja — ir jie yra bergždi... Dabar darbininkai užima dirbtuves, bet nėra žalios medžiagos ir nėra pinigų jos nupirkimui.

“Kaip Anglija? Kaip viskas Anglijoj? Kiti kraštai mano, kad Anglija dabar turtingesnė, galingesnė, kad jinai viską laimėjo karėje, kad ji yra pasaulio savininkė...

“Tiesa, mes padidinome savo imperiją, priimdami ‘tulus mandatus’, bet tuomi tik užkabinome širšių lizdą, kurios mus jau labai skaudžiai įgylė, ypač Mesopotamijoj.

“Mes neesame turtingesni, negu kad buvome, nors ne vienas francuzas, kiek man teko jų sutikti, netiki tam. Mes turime plačias imperiales tendencijas, bet mes jas palaikome ne krauju ir auksu (ne spēka ir pinigais. — V. I., nes negalime pakankamai išigyti nei vieno jų; mes tegalime palaikyti tatai tik senu prestyžu (įtekme, iliuzija) ir nauja išminčia, jei dar galėsime rasti jos.

“Krašto skola taip didelė, kad paprastam žmogui jos figuros nieko nereikia; taksavimas šlubuoja, nes įeigos menkos, augštos pragyvenimo kainos pamėgdžioja augštas algas (kaip tik priešingai. — V.), popieriniai pinigai verti tik biskį daugiau, kaip pusę paprastos vertės; produkcija mažėja, ir juodas šešėlis didelės bedarbės artinasi, nes Europa negali pirk-

ti mūsų produktų — negali mokėti Anglijos nustatytų kainų. Šitas viskas verčia ir ciniką nusijuokti, kada svetimšaliai pavydi mums pasisekimo. Mes tik mažiau sergame ta pačia liga, vienok ji gali apstėsti ir mus, jei nepapuls gyduolės po ranka.”

Tai, kaip permato Europą tulas žymus ir tituluotas (Sir) anglas. Jisai, tiesa, dar mano, kad Europą galima išgydyti iš tų nelaimių, tik reikia “naujos širdies”. Jis mano, kad geri žmonės dar gali išgelbėti Europą nuo skendimo į vargus ir bado bedugnę, kurią jai prirengė didieji viešpačiai. Tokis manymas vienok yra klaidingas. Panašiai manyti reiškia arba nesuprasti, kaip ją išgelbėti iš tos nelaimės, arba suprantant užtylėti. Juk prieš karę tų “gerų žmonių” buvo visur pilna ir mažas tautas liuosavo, ir vykino “demokratiją”, ir “naikino” kares, ir “vykino rojų” ant žemės — žodžiu, jie žadėjo padaryti viską, kas yra gera. Bet ar mes matome nors ką gero? Ar pagerinta žmonių gyvenimas? Visai ne. Kur, pagaliaus, tie geradariai, kurių laike karės tiek daug buvo? Nieko nėra, kas buvo žadėta. Tantai kalba ir pats “gerų žmonių” jieškotojas minėtas anglas.

Kas mano, tiki, kad Europą išgelbės “geri žmonės”, tai stambiai klysta. Kas mano, kad supuvusią sistemą, pilnu išnaudojimu paremtą draugiją gali pataisyti “dideli” ir “geros širdies” žmonės, tas nieko nesupranta apie visuomenės tvarką, arba suprasdamas nenori pasakyti teisybės.

Mes netikime, kad Europą išgelbės iš dabartinės jos padėties “geri žmonės”. Mes, susipratę darbininkai, neleisime save apvilti tokiomis gražiomis kalbomis. Buržuazinės Europos jau niekas neišgelbės. Ji baisia pavargusi, nusilpnėjusi. Ją parbloškė, sutrypė godus imperialistai. Ji kraujais apsiliejusi miršta. Bet proletari-

nė Europa kyla, darosi galingesnė. Ji, kusijos proletariato vedama, eina laidoti imperianistinės Europos. Kaip darbinikiška Rusija palaidojo caristinę Rusiją, taip proletarinė Europa palaidos buržuazinę-imperialistinę Europą.

Tai gi, su Anatole France mes sakom, kad Europa miršta, bet tik buržuazinė Europa. Darbinikiška Europa kyla ir stiprėja!
Veronika.

Darbininkės Moterys Tarybų Rusijoje

IŠ "S. R."

Darbinikių moterų judėjimas pasidarė svarbus politiškas faktorius Tarybų Rusijoje. Darbas buvo pasekmingiausias Petrograde, Maskvoje, Maskvos ir Ivano-Voznessensk valdžioj. Bet be abejo, moterys darbininkės Petrograde yra daugiau klaseinei susipratusios ir geriau organizuotos, negu kitur. Kitose rėdybose taipgi darbas įvedamas ir tankiausiai turi geras pasekmes.

Darbininkės moterys parodo puikų talentą prie organizavimos, ir parodo, kad jos gali atlikti bile užduotį. Neatsižvelgiant į pirmiau negirdėtus vidujinius keblumus, jos tvirtai rėmė Tarybų įstaigas, sutverdamos didelį skaičių mažiems vaikams auklėtuvių, mokinimui kambarių (kindergardens), mokyklų, viešų valgyklų ir t. t. Ir kuomet vyras darbininkas eina į frontą, įstodamas į raudonąją armiją, kad apginti Tarybų Rusiją nuo Denikino, Judeničiaus, Wrangelio arba imperialistų užpuolimo, likusios moterys darbininkės, užima jų vietas netik dirbtuvėse, bet ir tarybose, unijose, milicijoj ir t. t. Skaičius moterų noriai eiti į frontą ir petis petin su savo brolias mušti baltąją gvardiją taipgi yra nemažas. Imperialistiniam priešui užpuolus, moteris proletarė parodė, kad ji yra verta savo brolio proletaro. Nepajudinamai tvirtai stovėjo moteris dar-

bininkės prisirengusios prie bile pasiaukavimo, kad tik paveržus galią iš buržuazijos. Žinoma, mums sunku, jos sakė darbininkams, bet eikite į frontą, nepaisykit mūs, mes užimsime jūsų vietas, mes kaip nors atliksime-sutvarkysime viską.

Per paskutinį Denikino užpuolimą, moterys darbininkės, susirinkusios bertaininėj konferencijoj mieste Tula, vienbalsiai užreiškė, kad Denikinas įeis į miestą tik peržengdamas jų lavonus. Panašios rezoliucijos buvo priimtos ir kituose miestuose.

Visa darbininkų klasė Rusijoje sukilo prieš Denikiną, Judeničių, Wrangelį ir kitus. Ji prisirengusi prie sunkiausių pastangų ir didžiausių kančių, kad apginti Tarybų valdžią. Tarybų valdžia giliai yra įleidus šaknis į proletariato minią ir ji pasiekė žemiausios klasės piliečius. Ji sužadino net mažiausiai progresyvį, mažiausiai apsišvietusį elementą savo apgynimui. Šiame fakte guli geriausias užtikrinimas jos spėkos, jos nepergalimumo.

Buržuazijos moterys neapkenčia Tarybų valdžios; jos bando visai galimais būdais, apjuodinti ją minios akyse; jos nesitraukia nuo juokingiausių ir biauriausių melų. Aną pavasarį, Francijos ir Anglijos imperialistų atstovai paleido kvailus be vertės melus apie "nacionalizavimą" ir "socializavimą" (suvisuomeninimą) moterų Rusijoje. Delei šito melo Paryžiaus ir Londono poniutės sumanė atsišaukti prie imperiališko "tigro" Clemenceau, kad apsaugotų Rusijos moteris nuo tokios "ištvirkusios" Tarybų valdžios. Šitas komunistų apkaltinimas nėra naujas. Ar Marksas savo nemirštančiuose žodžiuose "Komunistų Manifeste" neišjuokė šitą buržuazijos kovos įrankį. Aišku, kad šitie bandymai, atitraukti moteris nuo partijos, sukelti jas prieš revoliuciją, neturės jokios pasekmės.
Vertė *Diana.*

AR REIKIA PANAIKINTI ŠLIUBAS?

“M. B.” No. 10 J. A. Svyrunėlis sako, kad šliubas labai reikalingas. Jis klausia:

“Ar tai bloga šliubas, kad prižadi vienas antram pasiaukauti, buti ištikimu, neveidmainiauti?”

Taip. Kas to nesako, kad gerai? Bet ar gerai, kuomet tie šventi, daug reiškiantį prižadai yra laužomi? O tankiausiai taip atsitinka (O be šliubo gyvenant ar jie nebus laužomi? — Red.).

Toliaus J. A. S. sako:

“Ar nelaimėi atsitikus nereikalinga, kad yra kuo pasidalinti nelaimėmis?”

Taip, tas yra nekensminga. Tik ne visuomet yra malonu dalintis tais skausmais, džiaugsmiais, kuomet vienas antram nusibosta. Tėmykim vedusių gyvenimą, o jis pats savim pasakys.

Toliaus J. A. S. priveda vaizdelį, kaip Kazys su Barbe sueina, kaip jis įsimyli į Barbę ir kaip pastaroji tampa apvaisinta ir tt. Nejaugi Svyrunėlis mano, kad po kiekvienam pasimylėjimui moteris tampa apvaisinta? Tai reikėtų, kad vedusios moterys, kol gali gimdyti, niekuomet iš motinystės prieglaudų nepasiliuosuotų. Bet mes, moterys, šiandien kovojam ir norim pasiliuosuoti nuo taip tankaus apsivaisinimo.

Pažiūrėkim toliaus, ar šliubas reikalingas. Kuomet mes esame nevedę, bunam smagūs, linksmi, vilčių pilni (Ne visada ir ne visi. — Red.). Bet pažiūrėkim į mūsų gyvenimą keletą mėnesių po šliubo; jis tuomet pasidaro tuščias, apmiręs. Gal sakykite, ne pas visus (Žinoma, kad ne pas visus. — Red.), tik pas tuos, kurie meilės nesuprato, arba kurie ne iš meilės vedė, o iš prievartos? Visai ne. Kam visi, kurių paklausi (O ar jūs visus paklausėt? — Red.), kaip patinka vedusių gyve-

nimas, visuomet gauni atsakymą: “Ot, gyvenu, kad tokia mada”. Taigi, jeigu mūsų gyvenimas nėra amžinas, tai kodėl juo nesidžiaugti? Kam norėt varžytis? Mes žinome, kad kas yra varžoma, tas yra nepakenčiama, ir žmonija stengiasi panaikinti tą; gyvenimas prie to veda, ar kas nori, ar ne. Pažiūrėkim į šiandieninius laikraščius ir pamatysime, kad kas diena vis daugiau reikalaujama persiskyrimų. Jūs sakysite, kad taip yra už tai, kad mes gyvename kapitalistinėj gadynėj, kuri neleidžia (Žinoma. — Red.) reikiamai vesti šeimynišką gyvenimą. Gerai. Bet pažiūrėkime į turčius. Juk jie gali ištesėt tvirt šeimynišką gyvenimą taip, kaip priguli, bet pas juos persiskyrimų yra daugiau, negu pas mus, darbininkus. Kodėl? Todėl, kad mums nevisada yra galima; mes turime taikytis prie aplinkybių.

Taigi šalin šliubus! Tegul visuomet tarp mūsų žydi meilė. Tegul mūsų gyvenimas buna vertu gyvenimo. Šalin tuos prievartos budus! Mes norime gyventi džiaugsmė ir meilėj. Tik taip gyvenant, prapuls iš mūsų tarpo pavydas, nesutikimai ir bėrimai.

Luyza.

Nuo Redakcijos. — Drg. J. A. Svyrunėlis, kurio straipsnis čia kritikuojama, atsisveikino su mumis ant visados ir šioje polemikoje dalyvauti negalės. Todėl mes bandysime, sulyg jo pažiūrų šiuo klausimu, pastebėti tulas šio straipsnio autoriaus klaidas.

Visųpirma Luyza sako, kad šliubo prižadai buna laužomi. Taip, buna. Bet ar be šliubo gyvenančių prižadai nebuna laužomi? Juk ir be šliubo suėję gyvent padaro šiokius-tokius prižadus, o vienok vėliau sulaužo juos. Ar vaikas, prisiviliojęs nepatyrusią merginą, mažai jai prižad padaro? Jis prisiekia mylėt ją amžina

ir be šliubo, o prie pirmos progos paspiria ją ir eina sau pas kitą, nes ta jam jau nusibodo, ką ir straipsnio autorius pripažįsta — kad nusibosta vienas kitam.

Kas pripratęs kasdien su nauja glamonėtis, tam nusibos jo mylimoji, nežiurint, ar jis su ja bus šliubą ėmęs, ar gyvens be šliubo. Kokis gi skirtumas?! Šliubas meilei negali nei gelbėt, nei kenkt. Jis gali tik sutrukdyti, nes persiskyrimą gauti ima apie porą dienų (Rusijoje); na, tai tą porą dienų tokis karštas meilužis galėtų palaukt, tai viskas.

Kaslink to, kad nevedę buna smagus, o vedę ne, tai yra nonsensas. Smagumas ar nesmagumas priklauso nuo gyvenimo aplinkybių. Jei žmogui gerai sekasi, turi ko pavalgyt ir apsirengt, tai jis buna smagus, o jei skurdas prispaudžia, tai ar vedęs, ar ne, buna nusiminęs.

Kadangi vedusiam darbininkui yra daugiau rūpesčių, daugiau reikia uždirbt, kad užlaikyt šeimyną, tai jis ir nebuna taip smagus; bet jei jo šeimyniški reikalai būtų aprupinti, tai jis būtų taip pat smagus, kaip ir nevedęs.

Ar gi jūs manote, kad be šliubo gyvenimas visada yra linksmas ir visada pora myli vienas kitą? Visai ne. Jie taip pat dažnai nesutinka, taip pat buna dažnai nuliudę, jei turi kokį nesmagumą, taip pat dažnai nemyli vienas kito, o gyvena.

Sakyti, kad kiekvienas vedęs žmogus yra nelaimingas ar nepatenkintas, yra didžiausia nesąmonė; tas parodo, kad taip kalbant žmogus visai nepažįsta žmonių santykių ir jų gyvenimo, bet sprendžia sulyg savęs, savo artimiausiųjų gyvenimo nuotikių.

Tukstančius šeimynų galima surasti, kur meilė, tikroji meilė žydi pilnoj skais-tybėj, nors šiame kapitalistiniame surėdy-me meilei labai sunku yra gyvuoti.

Didžiuma šeimyniškų nelaimių paeina nuo to, kad sueina į poras ne iš meilės, bet iš materiališko išrokavimo. Tas ar kitas gerai uždirba, o merginai nesinori dirbt, tai ir išteka, kad vyras duoną uždirbtų.

Lietuvoje ir kitose Europos šalyse vyrai veda tiktai tą merginą, kuri turi pasogą ir kraitį. Dažnai dar nematęs merginos, visai jos nepažindamas, vyras sutaria vesti ir apsiveda iš pirmo pasimatymo. Tai kaip gali būti šeimyniška laimė iš tokio apsivedimo?

Kada darbininkų buvis bus pagerintas ir jiems nebus reikalo pasipelnyt iš apsivedimo, kada skurdas nebeardys šeimyniškos meilės, tada žmonės ves iš meilės ir gyvens dėl meilės.

O kad turčiai skiriasi dabar, tai jie tą daro iš perdidelio ištvirtimo. Tie žmonės per dienas buna be darbo, tai iš nuobodumo nežino ką daryt. Privalgę, prigėrę ir išsimiegoję, be jokio rūpesčio, jie jieško kuniškų smaguriavimų, kad kaip nors laiką greičiau perleidus ir kad gyvenimas nebutų taip tuščias; smaguriavimų bejieškodami, jie susipeša ir persiskiria.

Ištiesų, tai jų šliubas nieko nereiškia, nes jie veik visi turi po kelias pačias ir po kelis vyrus. Jie persiskiria tiktai tada, kada pagauna vienas kitą besmaguriaujant su kitais.

Kada darbininkai paims viską į savo rankas ir privers visus dirbti, tada šitoks ištvirtimas turės išnykti, nes žmonės bus užimti svarbesniais dalykais.

ŠLIUBAS.

Šitame klausime "Moterų Balso" skaitytojai tyli (ne visi. — Red.), o tylėjimu visi man pritarė. Kaip ir pati redakcija, galų gale, visgi išveda, kad su laiku turės šliubas išnykti ir tuo budu ginčytis ne-

butų už ką. Vienok aš dar kartą meldžiu balso, ne dėl kritikavimo "M. B." red., bet noriu papildyti pirmiau išreikštas mintis ir nurodyti skaitytojams, kur galima rasti plačiai išdėstytus panašius klausimus.

Šliubas yra pavergimas, o ne apsaugojimas, nežiurint net į tai, kaip jis būtų išstobulintas ir pritaikytas prie aplinkybių. Mes galime jį taisyti, reformuoti, kaip galima geriausiai, taikyti prie gyvenimo, jis visgi bus tik senovės barbarų liekana — pirkimas ir pardavimas moterų. Kaip mes jį nedailintume, skirdami nuo religijos prie valstybės įstatymų, o jis vistiek pasilieka religiška dogma ir, laikui atėjus, turės vietą tik muzėjui kartu su religija.

Tvirtinti, kad šliubas reikalingas, kad apsaugojus moteris ir merginas nuo nesąžiningų, ištvirkusių vyrų išnaudojimo ir kad būtų galima prirodyti, kuris yra jos vyras ir kudikių tėvas ir tuo galima priversti užlaikyti kudikius ir tt. yra absurdas. Moterį ar merginą suvilioti ir palikti, bėgti nuo vienos prie kitos yra skriaudos darymas taip, kaip pavogimas, užmušimas, arba žodžiu išpludimas kokios ypatos, ir už tą viską kaltininkas turi būti baudžiamas ir nuskriaustam skriauda turi būti atlyginta. Juokinga, jeigu tokio kaltininko nebutų galima pažinti, jei bent būtų apsimaskavęs (Kokiu budu prirodysit, jei jis užsigins? — Red.).

Šliubas negvarantuoja ir negali gvarantuoti šeimynai duonos; kartais šeimyna badauja tik todėl, kad šliubas juos varžo (kokiu budu? — Red.). Atsiskyrusi moteris, kad ir su kudikiiais, geresnę duoną turėtų (Kokiu budu? — Red.), negu su vyru ir su šliubu (Tokiam eatvėjuje ji gali atsiskirti ir šliubui esant. — Red.). Labai daug yra atsitikimų, kurie negali atsiskirti per "divorsą" tik dėl to, kad vienas ar kitas nori vaikus su savim imti (Tas visai nekenkia persiskyrimui. — Red.). Šliubas

negvarantuoja tėvui, kad visi vaikai, kuriuos jis augina, yra jo. Šliubas priverčia svetimus vaikus auginti (O kas jau gvarantuos, katrie jo vaikai, kada jis gyvens be šliubo? Tai nėra joks argumentas šliubo panaikinimui. — Red.).

Ant kiek moteris gauna tiesos valstybėje, ant kiek jos uždarbė pakyla, pradeda sulygti su vyru, ant tiek moteris šalinasi nuo ženybų ir šliubų (Tai tik išivaizdinimas. — Red.). Dabar jau labai daug galima rasti ne vien vyrų, bet ir merginų, kurios nenori vesti, į vestuves žiuri kaip į kokį baisų daiktą (Tai tik anarchistai taip žiuri. — Red.), arba suaugusios merginos, apsivedusios labai gailisi, kad taip labai suklydo (Jei nelaimingai gyvena, žinoma. — Red.). Štai, A. Bebelis savo knygoje "Moteris ir Socializmas" kaip nurodinėja puslapyje 159:

"1. Gimimų skaitlius mažinasi, nors, abelnai imant, gyventojų skaitlius dauginasi: tas liudija, kad eina blogyn šeimynos gyvenimiškas stovis (Delei ekonominių sąlygų. — Red.).

"2. Persiskyrimų reikalavimai dauginasi ir prie to daug greičiau, negu gyventojų skaitlingumas: daugiausiai persiskyrimų reikalaujama iš moterų pusės, nors prie dabartinio ekonomiško ir visuomeniško surėdymo jos labiausiai nukentčia nuo persiskyrimų. Tas viskas rodo, kad gyvenime dauginasi kenkiantieji veiksniai (Kokie veiksniai? Žinoma, ekonominis stovis. — Red.), ir jungtuvės per tai įra ir puola žemyn.

"3. Jungtvių skaitlingumas, sulygintinai, puola žemyn, nors gyventojų skaitlingumas ir dauginasi, ir tai reiškia, kad jungtuvės, daugumo nuomonėje, neatsako savo draugijiniam ir doriškam tikslui ir apsvarstomas buna kaip kažkas nereikalingas, ar net ir pavojingas."

Jeigu augščiausias meilės laipsnis tvėrėsi: vien tik tarp merginos ir vaikinio, arba, kitaip sakant, tik prieš šliubą, tai šliubas sunaikina meilę. Vokietijoje vaikinai su mergina turi vedžiotis metus ir

daugiau prieš apsivesiant; madoj yra net ir tas, kad susilaukti kudikių ir paskui tik veda. O vienok nesutikimai ir atsiskyrimai įvyksta daugiausiai tik po šliubui (O kiek yra persiskyrimų be šliubo gyvenusių? — Red.), reiškia: kaip greit gauna galę vienas ant kito, taip greit gema nesutikimai. Iš kitos pusės žiurint, jeigu vedusieji sutinka gyventi, tai nereiškia, kad pas juos randasi pirmų dienų meilė; meilės liepsna užgėsusi (Netiesa, nevisada ji yra užgėsusi. — Red.), bet tik jiedu sutinka gyventi todėl, kad jųjų mintys, siekiniai, budai, apsiėjimai nesipriešina viens su kito, jie gyvena sutikime, o ne meilėj.

Nekurie raštininkai tvirtina, kad vyras ir pati turi gyventi atskiruose namuose ir tuomet pirmų dienų meilė galėsianti tęstis visuomet. Negalima abejoti, kad atėityj to nebus, bet dabar ne tik darbininkas negali turėti namų, ar atskiro kambario, bet nei atskiros lovos, kuri butinai reikalinga ne vien dėl meilės, bet ir dėl sveikatos.

Dar vieną išvedimą paduodu iš knygų "Moteris ir Socializmas" štai jis:

"Pasirinkime sau mylimo žmogaus, ji taip gi yra laisva, kaip ir vyras. Ji sau renka arba kas ją išrenka, ir visgi ji susiriša su vyru vien iš savo palinkimų, o ne iš kokių kitų pobudžių. Ir tas juodviejų ryšys yra tai visai privatiška sutartis, be įsikišimo valdininkų. Žmogus privalo patsai valdyti save su išlyga, kad jo reikalavimų užganėdinimas neatneš blėdies kitiems. *Lytiškų reikalavimų užganėdinimas yra taipgi ypatingu kiekvieno žmogaus dalyku, kaip ir užganėdinimas kitų prigimtų reikalavimų* (autoriaus pabraukta. — K. R.).

"Niekas neprivalo teisintis iš to prieš kitus, ir niekas neprivalo kištis į kitų lytišką gyvenimą. Kaip aš valgau, kaip geriu, kaip miegu, kaip apsirėdau — tai mano ypatingas dalykas ir mano susinešimai su kitos lyties ypatomis."

W. M. J. Robinson, M. D., sako: "Pro-

stitucija dėl pelno išnyks, bet nelegaliai susinešimai niekuomet neišnyks."

Pakol susinešimai bus dviejų rūšių — legaliai ir nelegaliai, tas negalės išnykti; bet kuomet lytiški susinešimai visi bus legališki, tai iš kur gi rasis tie nelegališki? Skaitytojas gal nusistebės, vienok čia visai nėra tokis išvedimas, kaip galima jį išvaizdinti; aš nekalbu už promiscuitą (visuotiną susimaišymą), kokis buvo 66 metai prieš Kristaus gimimą; taip pat nesakau, kad jau šiandien tas viskas galima įvykinti; — tik žmonijai tobulinanties, dogmoms mirštant, moralybei gimstant, tas viskas galės įvykti gyveniman. Juk socializmo priešai visai neseniai tvirtino, kad socializmas, komunizmas tai yra laukinių žmonių gyvenimas; kad jį galima vykinti, tik tai giriuose, o ne dabartinėj "civilizacijoj". Vienok dabar jau taip nesako, nors jiems dar labai baisus išrodo. A. Bebelis sako: "Prostitucija esanti butinai reikalinga įstaiga buržuazinėje draugijoje, kaip ir policija, nuolatinė kariumenė, bažnyčia ir pramonė."

Jeigu A. Bebelio žodžiai yra teisingi, tai su išnykimu minėtų įstaigų išnyks ir prostitucija; ji išnyks nevien dėl pelno, bet visoki nehygieniški, nemorališki, kurie tik galės užkenkti šiokiui ar tokiu budu visuomenei, jo auklėjimams, vystymosi, sveikatai, ką sumanę daktarai nurodo, kad daug yra kenksminga perviršinis lytiškas užsiganėdinimas žmogaus organizmui, kaip tai: nugarkaulio smegenų ligos, silpnaprotybė, bevaisė ir kitokios ligos. Tas viskas turės išnykti, kuomet bus aiškinama viešai, mokyklose, kas dabar draudžiama ir nemorališka laikoma. Tuomet žmogui daugiau rūpės visuomenės reikalai, negu savo ypatos, kadangi visuomenės reikalai bus surišti su jo ypatos reikalais.

Kuris skaitytojas nesutinka su mano išvadžiojimais, aš patarčiau atydziau per-

skaityti knygą "Moteris ir Socializmas."

K. Ruginius.

(Jei dabartiniame surėdyme šliubų panaikint negalima, tai be reikalo tą klausimą pakeliate. Kada įvyks socializmas arba komunizmas ir žmonės ant tiek pakils doroj, kad šliubas nebus reikalingas, tada bus laiko tą klausimą apkalbēt ir šliubus panaikinti; kol kas, tas dar nėra galima.

Bebelis irgi kalba apie moteries padėjimą ir šliubų panaikinimą socializmo laikuose, ne dabar. Jis nesako, kad šliubus dabar reikia panaikinti, bet kad su laiku jie išnyks. — Red.)

IŠ MOTERŲ GYVENIMO

Pogromas.

11 d. lapkričio, kuomet Anglijos patriotai šventė dvimetines sukaktuves mūšių pertraukos su vokiečiais, redakcijoje savaitraščio "Workers Dreadnought" dirbta, kaip ir paprastai. Kaip žinoma, tą savaitraštį leidžia komunistų partija, o jį redaguoja d. Sylvia Pankhurst (kurią neseniai nuteisė kalėjiman ant šešių mėnesių.

Tik štai į ofisą, kur dirbo keliolika merginų, įsiveržia patriotų minia ir įtaiso pogromą. Kelias merginas skaudžiai sužeidė. Pačios S. Pankhurst tuo laiku nebuvo ofise.

Pogromai, kaip matote, prasidėjo jau ir "demokratinėje" Anglijoje. Bet kur jų šiandien nėra?

Panelė Robertson.

Jungtinių Valstijų atstovų butan išrinkta viena moteris. Tai panelė Robertson, republikonų partijos narė iš Oklahomos valstijos.

Seniau kongrese taip-pat buvo viena republikonė, p. Rankin iš Montanos.

Del p. Robertson išrinkimo kongresan nėra jokio reikalo džiaugtis. Jos išrinki-

mu tegali džiaugtis tik sufragistės. P. Robertson visuomet pritarė patriotiniam atžagareiviam. Be ko kita, ji buvo net priešas moterų balsavimo teisei.

Pastaruose rinkimuose laimėjo republikonų partija, kuri stačiai nuslėgė demokratų partiją. Naujasai prezidentas, Hardingas, yra ištikimas tarnas kapitalistų klesos.

Lietuvoj.

Sulyg Kauno laikraščių pranešimais, Lietuvoje smarkiai pradėjo darbuotis moterys. Oficialis valdžios organas "Lietuva" talpina pranešimą, kuriame sakoma: "Mums, moterims, nieko nelaukiant, reikia stoti darban. Turime spiesties, organizuoties, turime dėtis į bendrąją Lietuvos gynimo darbą. Nė viena Lietuvos pilietė moteris negali atsisakyti nuo to darbo. Mums reikia sukurti tvirtą visų Lietuvos moterų organizaciją ir tuojau imties darbo, nes momentas opus ir svarbus."

Atsišaukimų tos rūšies telpa visuose laikraščiuose. Kaip matote, tai Lietuvos sufragistės kviečia vienybėn visas moteris. Jos nori įkinkyti į patriotinį darbą ir moteris darbininkes.

Šiame momente išnyko skirtumas tarpe davatų ir tų moterų, kuriom vadovauja žinomoji pirmėivė, G. Petkevičaitė. Jos visos susibūrė vienybėn ir gina tėvynę."

Darbininkėms moterims nėra reikalo ginti buržuazinę tėvynę. Jos tik tuomet galėtų sutikti ginti Lietuvą, jeigu Lietuva padarytų sutartį su Rusija ir eitų su ja išvien. Tokį reikalavimą stato, tarp kitko, ir Lietuvos Komunistų Partija (žiūrėk "Laisvės" N275).

Visi tie darbininkai ir darbininkės, kurie kuomet nors buvo patikėję gražiais reakcionierių prižadais ir viliojimais, vėliaus didžiai gailėdavosi. Lietuvos darbininkai-ės turi užtenkamai patyrimo, kad neklausyti savo tautos buržujų.

Nauja bėda.

Amerikos kapitalistiniai laikraščiai jau seniai dejuoja, kad tos moterys, kurios dabar atvyksta Amerikon, nenori eiti tarnauti pas ponus. Šilkais šnabždančios ponios gailiai dejuoja, kad tarnaitės ne tik išpaiko, bet jų stačiai nei gauti negalima.

Kodel taip yra? Todel kad tarnavimas pas ponus yra labai didelės rizikos dalykas. Jeigu "poniutė" gera, tai dar neblogiausia, bet juk didžiuma jų yra širšės, kurios nepripažįsta jokių įstatymų—tik savo kaprizo ir savo užsivertimo įstatymus. Tarnauti tokiai poniai—lygu vergauti.

Amerikos tarnaitės nėra organizuotos. Tai dar labiau apsunkina jų padėtį. Jų politinis susipratimas taip-pat gana menkas.

Pastaruoju laiku tūli kapitalistų laikraščiai pradėjo agituoti, kad tarnaičių vietą užimtų čia gimusios amerikonės. Jie tvirtina, kad tai būsianti geriausia proga "pamokint" ateives, idant šios perdaug nenarautų.

Kurstymas vienos dalies darbininkų prieš kitą jų dalį yra parankiausia ir naudingiausia kapitalistų interesams.

Turkijoje.

Seniau baisiai pavergtos ir kalinėmis savo haremuose laikomos Turkijos moterys jau pradeda nubusti iš gilaus miego.

Turkijos valstiečiai ir darbo žmonės nenori pasiduoti Europos imperialistam, kurie yra nutarę pasidalinti Turkiją. Mažoj Azijoje (Anatolijoje) jie suorganizavo savo armiją ir gana pasekmingai grumiasi su graikų-francūzų-anglų gruobonimis.

Turkų judėjimas nėra grynai darbinikiškas judėjimas. Tai yra tautiniai-revoliuciniai judėjimas. Rusija remia tą judėjimą.

Viena iš vadovių turkų revoliucionierių yra žinoma rašytoja Halide Edib. Ji la-

bai daug rašo, sako prakalbas, šaukia žmones prie ginklo. Ją pažįsta ir myli visa Turkija.

Neseniai jinai užreikė, jog Turkijos darbo žmonės turi eiti išvien su bolševikais. Ji pati pereisianti į bolševikų partiją (kuri Turkuose jau susiorganizavo). Seniau ji tikėjosi, kad pasaulį išgelbėsia "14 Wilsono punktų". Dabar jinai griežtai permairiusi savo nuomonę.

Sulyg pranešimu "Associated Press", Halide Edib užreikė: "Su Wilsonu ar su Leninu? Aš eisiu išvien su Leninu todel kad jisai kovoja prieš mūsų bendruosius priešus. Su Leninu aš dirbsiu ir už jį idejas mirsiu. Aš kelsiu maištą prieš civilizuotus barbarus."

Žinoma, ne ji viena taip šneka. Taip šneka daugelis Turkijos moterų.

D-lė.

Europos Vaikai.

Ponas Hooveris išleido atsišaukimą į Amerikos visuomenę, ragindamas ją aukauti—ir gausiai aukauti—Europos vaikų gelbėjimo reikalui. Jisai tvirtina, kad pačioj tik vienoj Lenkijojej šią žiemą žus del bado pusė milijono vaikų, jeigu tuojaus nebus suteikta jiems kuostipriausia pagelba. Priaugančios kartos padėtis yra baisiai apverktina ne tik Lenkijoje. Panašios žinios ateina iš Austrijos, Vengrijos ir Vokietijos.

Amerikos ir Anglijos "kvakerių draugija" kasdien suteikia karštus pietus 1,302,000 Lenkijos vaikų. Vokietijojej kasdien maitinama apie milijonas vaikų. Jeigu ne ta privatinė pagelba — galybės vaikų mirtų badu.

Buržuazinė visuomenė Amerikoje žada surinkti 23 milijonus dolerių Europos vaikų gelbėjimui. Tai būsianti josios "Kalėdų dovana". Gerai, tegul aukauja buržuazija bent šiek-tiek atsilygindama už tą kruviną skriaudą, kokią neša žmonijai buržuazinės tvarkos viešpatavimas.

Juk ne kas kitas ir žudo Europos vaikus (ir suaugusius žmones), kaip ta prakeikta buržuazinė tvarka. Paimkite del pavyzdžio kad ir tą pačią Lenkiją.

Varšavos ponai puotas kelia. Milionai dolerių leidžiama kariuomenės užlaikymui. Viešai ir iš-pasalų puolama Rusų revoliucija. Tuo tarpu ekonominis šalies gyvenimas visiškai iširęs. Šalis, kurios gyventojų 75% yra žemdirbiai — neturi duonos. Tai vis pasekmė tos prakeiktos politikos, kokią veda buržuazija ir jos šunyčiai - socialpatriotai. Argi tat galima stebėtis, kad milijonams Lenkijos vaikų ir suaugusių bėdžių gręsia bado šmėkla.

O kas stumia Lenkiją į tas avantiūras? Ogi Francija ir Amerika!

Vokietijos ponai sau lėbauja, o darbininkų vaikučiai miršta bado. Neseniai talkininkai pareikalavo iš vokiečių 800,000 karvių. Tai reiškia, kad turės žūti dar daugiau žmonių, dar daugiau darbininkų vaikų, nes turčiai kad ir kreivais keliais galės gauti pieno. Pieno nebus tik biednuomenėi.

Kuomet buržuazijos moterys dės savo "kalėdų dovaną" — tuos 23 milijonus,— neužmirškite pasakyti joms, kokia bjauri, kokia supuvusi yra ta jų tvarka. Žudydama šimtą vaikų ji išgelbsti vieną iš jų, o paskui didžiuojasi savo artymo meile. Neužmirškite pasakyti jom, kad jeigu yra šalis, kuri ištikrųjų rūpinasi priaugančia karta, tai ta šalis yra Rusija.

Abėcė.

PIPIRAI

Vienas iš vyrų, A. B., "Moterų Balse" kad jau duoda, tai duoda vėjo vedusiems vyrams, kam jie nepadedą savo moterims apsišviesti: nesivedą jų į prakalbas, susirinkimus, diskusijas ir tt.

Nieko naujo, vyrams taip ir reiktų daryti. Man žingeidu tik, ar A. B. pats taip

darys, kaip dabar kitus mokina, kuomet atsisistos vedusių eilėn. Klausimas.

-:- -:- -:-

Pamenu, "Laisvėj" kada tai buvo rašyta, kad iš "Moterų Balse" tilpusių straipsnių matosi usai. Pamatę tai nekurie vyrukai ir pradėjo auginti usus. Mat, ir jie norėtų tos garbės — buti "M. B." bendradarbiais. Kasžin ar taps?

-:- -:- -:-

Kuomet mūsų miestelio progresistės surengė pikniką, tai tuli progresyviai vyrai atsisakė dalyvauti jame neva del stokos laiko. Bet kuomet surengia pikniką kokis tén "jaunų" vyrų kliubas, tai tuomet laiko iki valiai; darbą į šalį, marš į pikniką! Mat, ten galima buvo gauti to stebuklingo skystimėlio — "moonshine". O, gerai žinoma, išsitraukę ant drąsos, turėjo gerą progą su vytukėmis paromansuot. Good boy, vyručiai.

-:- -:- -:-

Mūsų progresisčių kuopelė pusėtinai progresuoja, net ir progresistus šaukė sykiu su jomis žengti, bet tie atsisakė su "bobomis" keliauti. Mat, vieni iš jų jau privargę kelionėje ilsisi, o kiti keliauja vyčių keliais prie prakilnaus idealo. Visgi progresuoja. Progresuokim, vyručiai, nors ir skirtingais keliais. Nepasiduokim.

Moteriukė.

Vyrai visuomet reikalauja nuo moterų, kad jos būtų ištikimos, bet patys niekuomet to nepildo.

-:- -:- -:-

Vaikinai pasmerkia tą merginą, kuri praranda savo nekaltybę. Patys gi visada ją praranda.

-:- -:- -:-

Vaikinai, kuri mergina jums geriau patinka: turtinga, graži ar protinga?

Zosytė.

APŽVALGA

IRGI KRITIKA.

“Laisvė” No. 279 kritikuoja mūsų išreikštas mintis produktų perviršio klausimu, bet vietoj kritikuot tą, kas buvo parašyta, “Laisvė” pasakoja apie Markso pridedamosios vertės teoriją, privedama ištrauką iš “Kapitalo”, kurioj nei žodžio nepasakyta apie bedarbę ir krizį. Mes kalbėjome apie krizį ir bedarbes, o “Laisvė” pasakoja apie pridedamąją vertę. Na, tai susikalbėjome...

Markso pridedamosios vertės teorija aiškina, iš kur atsiranda pelnas, kokiu būdu įdėtas į pramonę kapitalas sugryžta kapitalistui atgal, atsinešdamas pelną, kaip ta pridedamoji vertė dalinasi (į kokias dalis) ir iš kur ji atsiranda, o mes kalbėjome apie krizį. Kriziai įvyksta delei konkurencijos, delei privatinųjų pramonininkų nepajiegimo apskaitliuot, kiek bus galima produktų parduot, ir delei taip mažų algų, kad didelė darbininkų didžiuma nepajiegia nusipirkti nei pačių reikalingiausių gyvenimui dalykų, nekaltant jau apie dalykus, be kurių galima apsieiti.

Tos trys krizio priežastys yra svarbiausios sulyg Markso teorijos, ir mes, taja teorija remianties, išreiškėme savo mintis tuo klausimu.

Kad mes neapsilenkėme su Markso teorija, paliudys paties Markso žodžiai, paimti iš jo “Kapitalo”.

Kalbėdamas apie lygsvarą tarp produktų gaminimo ir jų pareikalavimo, M. “Kapitalo” tome III, Skyriuj X, pusl. 222 (E. Untermanno vertimas) ve ką sako:

“Atrodytų todėl, kad iš (produktų) pareikalavimo pusės yra tam tikras apyrbavimas, arba tam tikras visuomenės gyvenimo reikmenų

saikas, kuris reikalauja tam tikro įvairių produktų skaičiaus prekybos rinkoje to pareikalavimo patenkinimui.

“Bet saikas to pareikalavimo yra labai svyruojantis ir nepastovus. Jo apyrbavimas yra tiktai paviršutinis (taip atrodantis. — Red).

“Jei produktai būtų pigesni, arba algos didesnės, darbininkai pirktų jų daugiau ir didesnis visuomeniškas tų produktų pareikalavimas apsi-reikštų. Išimant valkatas, kurių pareikalavimas yra mažesnis net už butiniausius fiziškus jų reikalavimus.”

Toliaus Marksas ve ką sako:

“Rubežiai, sulyg kurių buna paprastas (produktų) pareikalavimas prekybos rinkose, tas pareikalavimas labai skiriasi savo didumu nuo *tikro* visuomeninio reikalavimo įvairių gyvenimo reikmenų; arba, kitais žodžiais sakant, didelis yra skirtumas tarpe esančių produktų pareikalavimo ir to pareikalavimo, kokis būtų, jei produktų kainos, ar piniginės gyvenimo sąlygos pirkėjų būtų skirtingos.”

Kitoj vietoj (pusl. 213) Marksas taipgi pakartoja:

“Jei parduodamoji produktų vertė puola, tai abelnas visuomeninis (prekių) pareikalavimas didėja (visada kalbama apie *galima* produktų pareikalavimą, ne tikrą reikalavimą. — K. M.) ir gali apimti didesnį produktų skaičių iki tam tikram laipsniui. Jeigu gi parduodamoji vertė kyla, tai galimasis produktų pareikalavimas susimažina ir mažesnis produktų skaičius buna su-naudojamas.”

Toliaus (pusl. 226) Marksas ve ką sako:

“Net ir paprastas ekonomistas pripažįsta, kad proporcija tarpe pagaminamų produktų ir tų produktų pareikalavimo gali persikeisti delei produktų parduodamosios kainos keitimosi, be

kitų prekių pareikalavimo keitimosi priešasčių.”

Pusl. 214 Marksas sako:

“Mes pastebime butent, kad visuomeniškas (produktų) pareikalavimas, kitais žodžiais, tas, kas nustato pareikalavimo principą, *neišvengtina* priklauso nuo abipusių įvairių ekonominių klasių santykių ir jų bendros *ekonominės padėties*, t. y., pirma nuo abelnos proporcijos pridedamosios vertės *su alga* ir antra nuo proporcijos įvairių dalių, į kurias pridedamoji vertė dalinasi (kaip tai: pelnas, nuošimčiai, randa, taksos ir tt.). Ir tas *dar sykį parodo*, kad *apsoliutiškai nieko negalima išaiškinti* apie produktų pagaminimo ir jų pareikalavimo lygsvarą, neištyrus pirma pamato, ant kurio ta lygsvara rymo”.

Visose čia paminėtose ištraukose M. nurodinėja, kokią didelę įtaką ant produktų gaminimo, jų išpirkimo bei jų perviršio turi visuomeninis, ypatingai darbininkų klasės, kaipo didelės visuomenės didžiumos, ekonominis stovis.

Toliau (Skyrius 30, tomas III, pusl. 568), kalbėdamas apie kreditą ir krizį, M. dar aiškiau pabrėžia tą svarbią krizių priežastį, butent algų mažumą. Ve ką M. čia sako:

“Įsivaizdinkime, kad visa žmonija susideda vien iš pramoninių (industrialių) kapitalistų ir alginių darbininkų.

“Toliau, išimkime kainų nepastovumą, kurie neduoda dideliom įdėtom į pramonę abelno kapitalo dalimi prie paprastų sąlygų gryžti kapitalistui (reproduce), kas del abelno kapitalo gryžimo proceso bendrumo, kokį kreditas dalinai išvysto, turi visada iššaukt laikinus (pramonės) sustojimus.

“Atimkime taipgi suktas transakcijas ir spekuliacijas, kurias kredito sistema naudoja.

“Tokiam atsitikime krizį būtų galima išaiškinti kaipo vien beproporcinę (neapskaitliuotą) tulose pramonės šakose produkciją ir neapskaitliuotą (beproporcinį) kapitalistų produktų su naudojimą bei jų kapitalo susikuopimą.

“Bet, kaip dalykai stovi dabar, sugryžimas

įdėtų į produktų gaminimą kapitalų (arba produktų išpirkimas. — Red.) didžiumoj priklauso nuo neproduktyviškųjų (negaminančių jokių produktų) klasių produktų naudojimo įiegos (galimybės); kadangi *darbininkų produktų sunaudojimo (išpirkimo) įiega yra aprubežiuota (apsunkinta) dalinai algų mažumu, o dalinai tuomi, kad darbininkai gali pirkti ir naudoti produktus tiktai tol, kol jie dirba kapitalistų klasei už algą.*

“Galutina visų tikrųjų krizių priežastis visada lieka skurdas (vargas) arba apybotas minių naudojimas pagamintais produktais, palyginant kapitalistinę produkcijos *tendenciją* (pasiryžimą) išvystyti produkcijos įiegas taip, kad tiktai *apsoliutiška (visiška) visos visuomenės produktų naudojimo įiega galėtų juos sunaudoti*”

Na, tai kas čia pasakyta? Ar neaiškiai čia Marksas pasako, kad viena iš svarbiausių krizių priežasčių yra algų mažumas?

Tai buvo Markso mintis. Dabar pažiūrėkime, ką sako apie bedarbių priežastį “The Workers Challenge” laikraštis, kuris skaitosi autoritetu tokiais klausimais. Tas laikraštis labai aiškiai pasako tą, ką ir mes tuo klausimu sakėme. Štai, No. 101 to laikraščio, ant pirmo pusl., po antgalviu “Bedarbių Priežastys” ve kas pasakyta:

“Jūs, darbininkai, pagaminote produktų daugiau, negu jūs galėjote nupirkti jų atgal tomis algomis, kokias jūs gavote. Kapitalizmas yra tiktai *pelno darymo* sistema. Visa produkcijos mašinerija yra naudojama tam, kad pagamint produktus, kurie yra parduodami del pelno. Kada kapitalistas negali padaryt pelno iš produktų, kurie jam priklauso, tada produkcija apsistoja. Kapitalistas nesiinteresuoja naudingumu tų produktų, kurie yra padaromi jo dirbtuvėj; vienintėlis jį interesuojantis dalykas yra tų *produktų parduodamoji vertė*, delto, kad pelnas buna tiktai tada, kada produktai parsiuduoda.

“Ta tai yra abelna išdirbystės krizių prie-

žastis, gaminanti abelnas (dideles) bedarbes, o sykiu vargą, skurdą, badą, ir kriminalius prasi-kaltimus.”

Taip tai aiškina bedarbių priežastis “The Workers Challenge”, taip ir mes jas aiškinome.

“Laisvė“ sako:

“Jei darbininkas gautų tokią algą, kad už ją galėtų išpirkti savo pagamintus produktus, tai apie pridedamąją vertę negali būti nei kalbos, tuomet darbininkas dirbtų *tik del savęs*. ...o nesant pridedamosios vertės — išnyktų kapitalistinė sistema.”

Ar mes sakėme, kad ji neišnyktų? Suprantama, kad išnyktų. Juk mes nesakėme, kad kapitalistinėj sistemoj darbininkas gali gaut tiek algos, kad jis galėtų išpirkti visus savo produktus. Kapitalistinėj sistemoj darbininkas negali gaut tiek algos, kiek jo darbas yra vertas (atėmus produktų pagaminimo išlaidas), ir tame yra visas kapitalistinės sistemos blogumas; tame ir yra darbininkų skriauda. Todėl ir reikalinga tą sistemą panaikinti, nes joj darbininkas skursta todėl, kad visus jo darbo vaisius pasiima kapitalistas. Kamgi reikalingas buvo šitas “Laisvės“ privedžiojimas? Kamgi laužtis į atviras duris?

Toliaus “Laisvė“ sako:

“ ‘Moterų Balso’ redakcija sako, kad jeigu darbininkai pakankamai galėtų gauti produktų, gyventų atatinamuose namuose, tai visi pagaminti produktai ištuštėtų, o darbininkai, *ne tik dirbdami tokias pat valandas, kaip dabar, o dar ir viršlaikį, nespėtų produktų gaminti.*” (Musų pabraukta. — Red.)

Argi mes taip sakėme? Kamgi prasimant nebutus dalykus?

Mes sakėme, kad *dabartiniu laiku* nėra pagaminta tiek produktų, kad, padalinus juos, užtektų visiems, kiek tiktai yra žmonių pasaulyj, vienok krizis arba produktų perviršis įvyksta.

Tegul “Laisvė“ pabando išdalint visus *dabar esančius* (pagamintus) produktus visiems *pasaulio* skurdžiams—chiniečiams, japoniečiams, turkams, vokiečiams ar francuzams, neskiriant tautų nei šalių, kad jie visi galėtų nors vidutiniškai žmonišką gyvenimą turėt.

Ar “Laisvė“ mano, kad patenkinimui visų suvargusių pasaulio žmonių užtektų esančių (jau pagamintų) produktų? Rodos, ir mažas kudikis gali suprasti, kad neužtektų, bet “Laisvė“ nesupranta.

Kad pilnai patenkinti visus pasaulio skurstančius žmones, reiktų nepalyginamai daugiau produktų pagaminti, negu kad jų dabar yra. Rodosi, dalykas yra kiekvienam suprantamas. Todėl mes ir sakėme, kad kol visi liktų pilnai patenkinti, darbininkai būtų priversti dirbt net ir viršlaikį.

Leninas sako, kad įvest elektrą visoj Rusijoje ims 10 metų laiko. Vien elektrą įvest, ir tai tik Rusijoje, ims 10 metų laiko, o kiek yra kitų reikalingų dalykų, kas reiktų padaryt ne vien Rusijoje, bet ir kitose šalyse? Ar tai mes neteisybę sakėme, kad prisieitų dirbt viršlaikį? Suprantama, kad nevisuomet reiktų dirbt viršlaikį, tik-tai tol, kol visko būtų visiems pakankamai, o paskui dirbtų tik tiek, kiek būtų reikalinga. Kalbėdami apie viršlaikį, turėjome mintytį tą viršlaikį, kokį dabar darbininkai dirba, o ne didesnį viršlaikį, kaip dabar yra, ką “Laisvė“, iškraipydama mūsų mintis, aiškina.

Teisybė pasakyta “Laisvės“ No. 275 (pastaboje):

“Lengviausias polemikos budas tai iškraipyti kitų mintį ir paskui ją kritikuoti.”

Taip ir “Laisvė“ padarė. Mes savo pristatyme pavyzdį apie turtų padalinimą kalbame tiktai apie vienos dienos nuotikį, apie tai, kas atsitiktų, jei šiandien būtų leista visiems skurstantiems žmonėms pasiimt tiek gyvenimui reikalingų produk-

tų, kiek tik jiems reikia, o "Laisvė" sako, buk mes kalbame apie tai, kaip bus komunizmo gadinėj. Ar reikia didesnio minties iškraipymo? Juk ten aiškiai pasakyta:

"Įsivaizdinkite sau, kad *vieną gražią dieną* kapitalistai pasako darbininkams ir tt. Juk ten, 'M. B.' No. 11, kalbama apie vieną dieną, kas tą dieną atsitiktų, o ne kas būtų ateityje."

Augščiau ten irgi pasakyta:

"Jeigu *visiems* darbininkams (reiškia, viso pasaulio skurdžiams) būtų leista pasiimti tiek įvairių gyvenimui reikalingų dalykų, kiek tik tai jiems yra reikalinga, tai ne tik kad produktų perviršio nebūtų, bet *dabartiniu laiku* jų dar nepakaktų."

"*Dabartiniu laiku*", reiškia, tą dieną, kada jie tuos produktus pasidalintų. Argi neaiškiai čia pasakyta? O ką "Laisvė" iš to pasakymo nukalė? Ogi, girdi:

"Jeigu čia būtų pasakyta teisybė, tai mes atsidurtume tokioje misterijoje, iš kurios nieku būdu negalėtume išėiti. Juk tuomet būtų ve kaip: panaikinus kapitalistinę sistemą (! — Red.), darbininkai gaus užtektinai produktų, gyvenant atatinamuose namuose, bet turės dirbti daug ilgesnes valandas, negu dabar, nes nepės užtektinai produktų pagaminti."

Taigi, mes kalbame apie *vienos dienos nuotikį kapitalistiniame surėdyme*, o "L.", išvertusi mūsų žodžius ant savo kurpalio, pasakoja apie tą laiką, kada kapitalistinė sistema bus panaikinta. Puiki kritika, nėra ką sakyti.

Apie darbą, kada kapitalistinė sistema bus panaikinta, štai, ką mes pasakėme ("M. B." No. 11, š. m.):

"Kada darbininkai paims pramonę arba išdirbystę į savo rankas, tada jie dirbs ne dėl to, kad koks nors kapitalistas dykaduonis nori pasipelnyti, bet dėl to, kad tie daiktai yra žmonėms reikalingi, ir dirbs tik tai tiek tų daiktų, kiek jų bus reikalinga.

"Tada ant kiek mašinos bus tobulesnės ir galės daugiau produktų pagaminti, ant tiek

trumpesnės valandos darbininkams prisieis dirbti.

O jei kada bus išrastos mašinos, kurios galės pačios viską dirbti be žmogaus pagalbos, tada darbininkams visai nieko nereikės dirbti."

Argi netaip mes kalbėjome apie tą laiką, kada kapitalistinė sistema bus panaikinta? O ką "Laisvė" iš mūsų minčių padarė?

Tai lygiai tokia kritika, kaip "L." No. 267, š. m., kur "Laisvės" redakcija darė pastabas prie tulo korespondento (Birbynės) kalbėtojų kritikas. Korespondentas sako, kad kalbėtoja perdažnai kalba (pertankiai žodžius taria. — Red.), bet jei daugiau kalbės, tai išsilavins, o "L." redakcija pastebi, girdi: "Jei retai kalbės, kaip išsilavins?" Antra, korespondentas sako, kad kalbėtojais nieko nepasakė apie "dienos nuotikius", o "Laisvės" redakcija klausia: "O kas tą dieną atsitiko?" "L." redakcija mano, kad "dienos nuotikiai" reiškia tą, kas tą dieną atsitiko.

Tai panašiai "Laisvė" kritikavo ir mūsų sandarbininkui atsakymą.

"Laisvė" būtų geriau padariusi, kad tas keturias špaltas, kurias prirašė mus kritikuodama, būtų pavedusi "Naujienu" kritikai, kur "Naujienos" No. 241, kritikuodamos "Rankpelni" ir iškoliodamos jį "ignorantu", iš savo didelio žinojimo ve ką pagiedojo:

"Kapitalas darosi iš to, kad *darbininko jiega* pagamina daugiau, negu yra jos vertė. O jos vertė susideda iš vertės tų produktų, kuriuos darbininkas suvartoja *palaikymui savo gyvybės* ir užlaikymui savo šeimos. *Jeigu darbininkas gauna tokią mokesį už savo darbą, kad jisai gali pragyventi pats ir jo šeima, tai jisai, pagal Marksą, gauna pilną atlyginimą už savo darbą.* Bet jo jiega pagamina daugiau, negu savo vertę; ji pagamina dar tam tikrą "priedinę vertę"; šis priedas šiandien tenka kapitalistui, ir iš jo darosi kapitalas."

Tai šitaip mūsų "mokslinis" aiškina Markso teoriją. Ar reikia didesnės herezijos?! Ar gali but didesnis Markso teorijos iškraipymas? Vienok "Laisvė" to nekritikavo, bet pasiėmė kritikuoti mūsų mintis, kurios su Markso teorija pilnai sutinka.

Sulyg Grigaičio soc. teorijos aiškinimo, darbininkai dabar visai nėra skriaudžiami; jie, girdi, gauna pilną savo darbo vertę. Tai ko daugiau reikia? Reiškia, jie gauna pilną savo darbo vertę ir daugiau reikalauti neturi tiesos, nes tas jiems nepriklauso. Bile tik gali gyvybę kune palaikyt ir užtenka.

Jis sako, kad "priedinė vertė" tenka kapitalistui ir iš to pasidaro kapitalas. Jis nei to nežino, kad ne visa priedinė vertė yra pelnas; ji dar dalinasi į kelias dalis, kaip tai: pelnas, nuošimčiai, randa, takšos ir tt. Štai ir socializmo mokslo žinovas, kuris taip puikiai moka pasigirti ir kitus ignorantais vadinti. "Laisvė" butų geriau jam apie pridedamąją vertę paaiškinusi.

MARKSAS APIE KOMUNISTUS.

"Naujienos" No. 249, š. m., padariusios ištrauką iš Markso "Komunistų Manifesto", ištempusios tą ištrauką ant savo kurpalio, nurodinėja, buk Marksas peikęs komunistus (Marksas ten kalba apie abelną proletariato judėjimą. — Red.) ir kad su išnykimu feodalizmo Rusijoje turės išnykti ir komunizmas, nes, girdi, ir Marksas tai pasako. Todėl privedame iš to paties "Komunistų Manifesto" ištrauką, kad parodyti, ką Marksas tada manė apie komunistus, prie kurių ir jis pats tada priklausė. Štai, jo žodžiai:

"Komunistai laiko niekingu dalyku slėpti savo pažiūras ir tikslus. Jie atvirai pareiškia, kad jų tikslu pasiekti tegalima tik *spėka* (mūsų paBRAUKTA. — Red.), kad nugriovus visą esamąją visuomenės tvarką.

"Lai viešpataujamosios klasės dreba prieš komunistų revoliuciją. Proletarams joj nėra ko prarast, tik savo retėžius. Laimėt jiems yra visas pasaulis."

Na, o ką, ponas Grigaiti, ar Marksas sakė, kad komunizmas išnyks? Ar balsavimu Marksas liepė socializmą įsteigt? Čia yra gana aiškiai pasakyta, bet pseudo-socialistai, iškraipę Markso mokslą, vis savo dainą dainuoja.

Apie "Naujienų" plepalus reformų klausimu neapsimoka kalbėti, nes jei žmogus skaito ir nesupranta, kas parašyta, tai su tokiu nėra ko bekalbėti.

RUSIJA NETEKO KOVOTOJOS.

Iš Maskvos pranešama, kad mirė ten Inesa Armond, Maskvos darbininkų lektorė ir mokytoja. Laidotuvės atsibuvo spalio 12 d.

Begalinė minia palydovų lydėjo mirusios revoliucionierės lavoną linkui Raudonojo Pleciaus, kur ji likosi palaidota.

Atstovai nuo įvairių politinių organizacijų dalyvavo laidotuvėse ir kalbėjo tų organizacijų vardu, paminėdami Inesos Armond gyvenimą, jos darbą ir pasišventimą darbininkų klasei.

Aleksandra Kallontai kalbėjo varde Rusijos Komunistų Partijos Centro Komiteto. Kalbėjo keletas ir kitų moterų darbininkių, ragindamos suspiesti visą savo energiją kovoj prieš kapitalizmą.

Neseniai Maskvoje mirė žymus Amerikos darbininkų veikėjas John Reed. Jį buvo pasiuntusi Amerikos Kom. Darbin. Partija savo atstovu į Rusiją. Bedirbdamas ten, Reedas gavo tyfusą ir mirė visai dar jaunas budamas.

Maskvos darbininkai su didžiausia iškilme palaidojo savo amerikonišką draugą ir veikėją.

Reedas yra atsižymėjęs ir literaturoje. Jis yra buvęs laikraščių korespondentu ir

yra parašęs keletą gerų knygų. Jo knyga "Šešios Dienos Sudrebinusios Pasauli" ir Leninas pagyrė, sakydamas, kad tai geriausia knyga apie Rusijos revoliuciją, kokią svetimtautis yra parašęs. Tą knygą žadama išversti į lietuvių kalbą.

MIRĖ J. A. SVYRUNELIS.

Lapkričio 11 d. mirė drg. J. A. Svyrunėlis (J. A. Vireliunas).

Begailestinga džiova gerklėj nukankino tą lietuvių darbininkų draugą ir beletristą.

Drg. J. A. Vireliunas yra atsižymėjęs savo gražiomis apysakaitėmis, vaizdeliais ir sceniškais veikalėliais.

Prieš pat mirtį, visai baigdamas savo liudną gyvenimą, jis dar surinkęs paskutines įiegas parašė "Mot. Balsui" straipsnį apie šliubo reikšmę ir vaizdelį "Motynystės Drama." Tai buvo paskutiniai jo raštai, parašyti "Moterų Balsui."

"Moterų Balsas" apgailestauja, netekęs savo simpatiško bendradarbio.

KUDIKIS ANT KALĖDIŠKIŲ EGLAITĖS

(Liuosas vertimas)

Jaunutis kudikis, kokių šešių metų arba da mažiau, išbudęs rytmetryje šaltoje pakriaušėje. Aprėdytas jisai buvo labai nuskurusiu žiponėliu; nuo šalčio drebėjo. Jojo kvapas veržėsi iš burnytės ir, tuojaus pavirtęs baltu garu, nyko iš mažutėlio akių, o jis, sėdėdamas pakraušės kertėje ant mažos skrynelės, iš neramumo tyčiomis leido tą garą smarkiau, kad pažaisti, žiurint, kaip jis kyla ir nyksta. Vienok mažutėliui labai norėjosi valgyt. Jisai daug kartų priėjo prie vietos, kur, ant plono paklojimo buvo kokis tai nudėvėtas skarmalas, vietoj pagalvės, ant kurio gulėjo serganti motina. Ji su savo kudikiu prieš keletą dienų atvažiavo iš kito miesto, tikėdamasi čia surasti kokį darbelį, bet... alkis ir šaltis ją parbloškė pirmose tame mieste pasirodymo valandose. Ji nei skatiko prie savęs neturėjo, todėl veltui buvo jos žygiavimas kur nors, kad ir skurdžiausį kambarėlį išsinuomuoti. Todėl ji apsigyveno apie varsną už miesto, didelėje pakriaušėje, ant kranto ledu užklotos upės.

Pagaliaus, baugu pasidarė kudikiui

tamsoje; vakaras seniai aplankė juos, o lempos niekas neužžiebia. Priėjęs dar kartą pažadino motiną, o kadangi ji jam nieko neprakalbėjo, todėl mažutėlis perbraukė rankute per jos veidą, kuris jau buvo sustingęs ir šaltas kaip ledas.

—Jau čia labai šalta,—pamanė sau vaikutis.

Pastovėjęs neilgai, prikišo rankutes sau prie burnytės ir putė ant jų kvapą, norėdamas kiek apšildyti užgeltus pirštelius. Paskui, užsisėgiojęs žiponėlio sagučius, įsikišo rankutes į kišenės ir vis atsigryždamas žiurėjo, ar nemato matušė, kad jis apleidžia pakriaušę.

Naktis buvo tamsi, bet dangus pilnas žvaigždžių; sniego iki kelių ir šaltis nemielaiširdingai spirgino. Mažutėlis, užsi kraustęs ant pakriaušės viršaus, apsidairė ir, pamatęs tiesiai daugybę žiburių, patraukė link ten. Įėjęs į didžiulį miestą, kudikis nusistebėjo, nes čia gatvės šviesios, žmonių pilna... visai skirtinga nuo tos vietos, iš kur jis atvežtas. Mažučio gimtinėje, jisai atsimena, naktys taip tamsios; vie-

na lempa ant visos gatvės. Mediniai, žemi namukai. Ant gatvės, tik pritemus, tuščia, žmonės skubinasi į namus... Tyku, jei bent garsus šunų lojima spasiigirsta. Bet už tai tenai mažučiu buvo šilta ir valgyt gavo, o čia...

—Kad nors plutukė!...—taip mąstosi kudikiui, snieguotu šalygatviu krypuojant.

Ant galo pritruko spėkų — privargo. Pasitraukė į kraštą šalygatvio, atsirėmė į storą, iš pažemių apvyniotą viela telegrafstulpį ir, su žingeidumu žvalgydamasis, tykia, vos lupytes krutindamas, sau šnabždėjo:

—Koksai čia sujudimas, bildėsis; ko ki žmonės ir arkliai, kariatės ir šaltis!

Gražu žingeiduoliui tēmyti į garą, kuris lyg debesys, kilo nuo nugarų peršilusių arklių ir sunkiai alsuojančių jųjų šnirplių. Butų tēmijęs, galbut, da ilgiau, bet negailestingas šaltis ir noras valgyti neleid do bent kur ant vietos ramiai pastovėti.

—Kad nors kąsnelį bile ko!... Jau ir piršteliams skaudu darosi,—su tokia minčia mažutėlis, atsitolinęs nuo telegrafstulpio, leidosi toliau.

Štai ir gatvė! O kas ten? Koksai didelis stiklas, o už jo kambarys, kambaryje medis sulyg lubų. Tai eglaitė, ant kurios mirguliavo įvairių spalvų žiburėliai; kiek auksuotų popierėlių ir obuolių, o aplinkui žaislių, šalimais mažų arkliukų. Po kambarį bėgioja vaikai, krykštauja-džiaugiasi; švarūs, žaidžia ir juokauja valgo ir ką tai tokio geria. Štai mergaitė su berniuku suktnį šoka. Žiuri į tą vaizduotę už lango kudikis ir stebisi, jau ir nusišypso, bet pasijuto, kad ir kojų piršteliu skauda, o rankų visiškai raudoni, nugaro, kad nei sulenkti, nei pajudinti... skauda! Nemiela nei vaizduotė; gailiai apsiverkęs nubėgo toliau.

Kiek pabėgėjęs, mato vėl už lango kambarį. Jame medis maž-daug kitoniš-

kesnis blizgučiais už pirmąjį, o ant skobnio galybė visokių pyragaičių. Vaikas nei nesustojo; nubėgo ir nubėgo, bet kur, nei pats nežino. Norisi jau vėl jam ašarėlei riedėti, nes šalta ir skauda ir valgyti nori, bet vis bėga ir rankutę rankutėn, kad atšiltų, muša.

Jau ir neramu jam darosi, apėmė kažkoks nuobodumas ir nesuprantama gailėstis. Vienok čia priešai matosi kas tai tokio naujo: žmonės susigrudę stebisi ir kiti juokiasi; ant lango už stiklo trys mažos figuros, aprėdytos raudonais ir žaliais drabužiais ir visai kaip gyvos! Koksai tai žilas senelis griežia ant didelės smuikos; o du šalimais jojo taipgi griežia, tiktai ant mažų smuikelių, ir taktiškai galvutėmis kraipo, žiuri vienas į antrą ir kalba... tikrai kalba, tiktai per stiklą nesigirdi jų kalba. Iš pradžios pamanė kudikis, kad jie ištiesų gyvi; tik kiek vėliau dasiprotėjo, kad figuros. Nusijuokė. Mat, jis niekad nebuvo matęs panašių daiktų, neigi žinojo, kad tokių esama. Ir nors verkti jam norisi, tačiau, žiurint į figuras, taip juokinga, kad negali besusiturėti. Pagaliaus, pasijuto mažutėlis, kad iš užpakalio kas tai jį kumštelėjo ir stipriai pakratė už apykaklės; didelis, blogas vaikas, šalimais budamas, pašnairavęs, trenkė kumščia jam galvutėn, o taipgi koja iš apačių paspyrė. Kudikis, sucypęs, nusirito nuo šalygatvio. Nuskriaustas, pašokęs nuo žemės, leidosi bėgti be atodairos; užbėgo, pats nežino k— į svetimą kiemą ir pasislėpė ten esančioj kruvoj malkų.

—Šičia nesuras, nes tamsu, — sukukdėjo pats sau.

Atsisėdo jis už kruvos malkų ir susirietė, bet kvapą sunku beatgauti iš baimės. Staiga pasidarė jam taip lengva: kojytės ir rankytės paliovė jam skaudėt ir tapo taip šilta, taip šilta, kad kudikis pamanė jog ištiesų beesas ant kakalio.

—Sušilsiu kiek ir vėl eisiu žiurėti žaislių,—pamanė kudikis ir nusišypsojo, prisiminęs juos.

—Eik šen, pas mane, ant eglaitės, vaikuti,—pasigirdo tylus balsas.

Jisai pamanė, buk tai mama į jį kalba, bet ne. Tai kas gi prabilo?—jisai nematė, bet štai, kas toks pasilenkė prie jo ir apkabino tamsoje, o jis puolėsi jam į glėbį. Staiga nušvito... stebėtina šviesa! O gražumas eglaitės! Bet ne eglaitė, jis nei nematė da tokio medžio. Kur gi jis beesas? Viskas žiba, viskas mirga ir visur aplinkui — vis žaislės. Vienok ne žaislės, o mergaitės ir berniukai, kurie ti' panašiai atrodė prie taip puikios šviesos visi apie jį sukiniėjasi, skraido; visi jie bučiuoja jį, ima glėbin, neša su savim.. taipgi ir jisai skrenda. Ir mato jis: jojo mamaitė.

—Mama, mama!... Ak, kaip man čia gerai, mama! — šaukia jai kudikis.

—Kas jūs, mergaitės?.. Kas jūs, berniukai? — klausia jis, juokauja ir myli juos.

—Tai Kalėdiškių eglaitė, — atsako jam anie. — Ant Kalėdų visuomet čia parengiama eglaitė mažiems vaikučiams, kurie neturi savo namuose... O motinos šitų kudikių, antai gi, čia pat, raudoja... Kiekviena pažįsta savo berniuką ar mergaitę; jie džiaugsmingai bėga prie jų, bučiuoja juos, maldauja jų neraudoti, nes jiems čia taip gerai... gerai! Tuomi šviesa ir puikioji vaizduotė iš akelių kudikio pranyko... Gyvybė užgėso, galvelė ant leduoto rąsto nusviro...

Ryte sargas, šluodamas kiemą, rado mažą lavonėlį sušalusio nepažįstamo kudikio; surado jo motiną... Bet... Ji pirmiau mirė, negu kudikis...

MIELOS SESUTĖS.

O, mielos sesutės, jūs žiedai žmonijos,
Jūs motinos sunų busimos draugijos!

Buskit, sukruokit,
Prie darbo stokit:
Naikinti tamsybės vaisius.

Žiburėlį žiebkite tamsybės draugijoje
Ir kantriai naikinkite skriaudą šioj vergijoje;
Telkitės kuopon
Ir stokit talkon;
Prie darbo dėl aiškios šviesybės!

Gana jau kentėjot tamsybės varguose
Ir kapitalizmo vergijos naguose;

Jau laikas jums stot,
Teisybės jieškot
Ir drąsiai kovot dėl liuosybės!

Artoriksas.

KARŽYGIS.

Rytas aušta, saulė teka,
Laikas jau išbusti
Ir į kovą stot už laisvę
Laikas jau subrusti.

Šio pasaulio niekadėjai
Žmones išnaudoja,
Iš vargdienio žmogaus darbo
Dvarus budavoja.

Apkalina tave ginklais,
Karžygiu vadina,
Iš pralieto tavo kraujo
Sau turtus gamina.

Už narsumą vien tu gausi —
Plieno kulką kietą;
Smiltims akis tau užpylę,
Žada danguj vietą.

Susipraskie jau šiandieną,
Vargingas žmogeli,
Kad atėjo jau tau laikas
Stot ant tikro kelio.

Šiandien laikas jau suprasti,
Kovot už teisybę,
Bet ne už tų niekadėjų
Prakeiktą niekšybę.

J. C.

EŽERO BANGOS.

Ežero bangos, liuliuokit, banguokit,
Blaškykit valtelę į kietus krantus,
Jūs mane vargdienį saldžiai užliuliuokit,
Lai akis užmerkia kunas stamantrus.

Priimkit jūs mane prie savo krutinės,
Paslėpkit tarp savo blizgančių bangų,
Lai aš tos sunkiosios bedarbių gadynės
Tarp jūs nebejausiu bėdų ir vargų.

Lai aš tarpe jūs ramybę surasiu,
Ašarų išplautas užmerksiu akis,
Lai aš nematysiu ir lai nesuprasiu,
Kaip turčiai vargdienius be jausmo dras-

(kys.

Tegul mano širdis ramybę atjaučia
Be tų veidmainysčių tironų žiaurių,
Tegul ji nemato, kaip siaučia priespauda,
Nemato gyvačių ir žalčių biaurių...

O, ežero bangos, sidabro žibėsiu,
Priimkit mane jūs tarp savo bangų!

Tenai aš tarp jūs skriaudų nekentėsiu,
Piktų veidmainysčių ir sunkių vargų.

Lakštingalos Vaikas.

TIK TADA.

Daug mūsų draugų kalėjimuos' pusta,
Daug nuo priešų jaunystėj pražusta,
Daug jų be laiko sau mirtį sutiko,
Bet jų dvasia su mumis paliko.

Mes nepaliausim tą darbą varyti,
Neliasim dirvą nuo usnių valyti,
Kol ateis laikas meilės ir brolybės,
Kol turės žuti visos neteisybės.

Kolei vargdieniai nenustos vaitoję,
Tolei neliasim teisybės jieškoję,
Kol viso svieto vargšai darbininkai
Neliks savo turtų tikri savininkai.

Kol mūsų krutinėj plasnos dar gyvybė,
Tolei kovosim, kad pražut piktybė,
Nes toji dvasia nebijo kanuolių,
Kuri plasnoja tarp mūsų jaunuolių.

Tada tik ginklus į šalį sukrausim,
Kuomet nuo kelio erškėčius nurausim,
Kai dykaduonius visus išnaikinsim,
O draugam liuosybės vainikus nupinsim.

Lakštingalos Vaikas.

KORESPONDENCIJOS

IŠ MASPETH, N. Y.

Nors Maspeth L. M. P. S. 91 kuopa
jau daugiau kaip pusė metų gyvuoja, bet
"Moterų Balse" iki šiol dar nieko nebuvo
girdėt apie mažos kuopelės veikimą. Tai-
gi pasistengsiu nors trumpais žodžiais pa-
brėžti apie jos darbuotę.

Ši kuopelė susitvėrė gegužės mėnesy
iš 8 narių. Buvo manyta, kad vargiai ga-
lėsime gyvuoti, nes visos draugės (išsky-
rus vieną) pirmiau nepriklausė prie pro-
gresyvių susivienijimo. Bet gyvenimas
parodo visai ką kitą. Tuojaus pradėta

veikti ir draugės pradėjo apsipažinti su
pačia organizacija.

Birželio mėnesyje surengėm prakal-
bas. Kalbėjo drg. Jukelis. Prakalbos pa-
vyko. Žmonių atsilankė gana geras skait-
lius del šio mažo miestelio.

Liepos mėnesyje surengėm išvažiavi-
mą į Glendale giraitę.

Spalio mėnesyje surengėm koncertą.
Žmonių atsilankė gana didelis būrelis.
Kuopai atliko apie \$30.00. Manau, kad
bent pusė pelno bus skiriama "Moterų
Balsui".

Agitacijos savaitėj mūsų draugės irgi neatsiliko, pardavėm 50 egz. "Moterų Balso", nemažai išplatinom ir kitokios literatūros. Turėjom užėmusios du vakaru — vieną vakarą surengėm prakalbas, o kitą turėjom diskusijas, deklamacijas ir monologų.

Lapkričio mėnesį rengiamam "žiurstų" baliuj" viena narė paaukavo išlaimėjimui jakutę. Visas pelnas bus skiriamas Rusijos Medikališkos Pagelbos Fondui.

Taip-pat manome po Kalėdų surengti "maskų balių".

Dabar mūsų kuopelė jau turi 16 narių, skaičius gana didelis dėl šio mažo miestelio. Visos narės uoliai darbuojasi, kad daugiau narių gaus.

Tai matot, draugės, nors nieko nebuvom girdėt apie šitą kuopelę, bet ji yra gana veikli. Nors ne visos narės veiklios, bet keleta yra ir gana veiklių draugių.

J. Tamuliūtė,
Protokolų Raštininkė.

RUMFORD, ME.

23 d. spalio L. M. P. S. 65 kp. surengė maskaradų balių. Publikos prisirinko pusėtinai ir vakaras pavyko labai gerai; kuopai pelno liks apie \$40.00.

65 kp. paaukavo \$25.00 "Moterų Balsui". Nors mūsų kuopa nedidelė, bet aukuoja, kiek išgalėdama. Nutarė paaukuoti dalį viršminėto vakaro pelno Rumfordo Laisvoms Kapinėms, kurias rumfordiečiai neseniai įsisteigė.

Turime labai darbščių narių, kurios kuopai labai daug naudos atneša. Bet gi labai gaila, kad yra daug tokių narių, kurios labai apleidžia susirinkimus ir mažai tesirupina darbininkų gerove. Kodel, draugės, mes taip darome? Kodel nesidarbuojame pagal išgalę, kad pagerinus darbininkų klesos buvį? Kodel vienos narės darbuojasi, kiek tik išgali, o kitos visai

neatjaučia tam darbui ir praleidžia visą liuosą laiką nereikalingiems dalykams?

Sesutės, visos darbuokimės, atmesdamos visus nereikalingus užsiėmimus; dirbkime tiktai dėl darbininkų gerovės.

Kp. Narė.

MOLINE, ILL.

Smagu yra pranešti, kad per pasidarbavimą draugės Zabukienės ir B. Mickaitės čia susitvėrė Liet. Mot. Progr. Susivienijimo kuopa. Tas reiškia, kad ir mažoj kolonijoj L. M. P. S. randa atbalsių darbininkų moterų tarpe. Jeigu kuopos valdyba sparčiau pasidarbuos, tai ji galės sutraukti visas pažangesnes lietuves moteris į savo tarpą. Moline, E. Moline ir Rock Island — visi trys miesčiukai jungiasi, todėl galima iš visų trijų miesčių sutraukti moteris į vieną kuopą. Taigi, moterėlės, jūs turite be atidėliojimo rašytis į L. M. P. S. kuopą, nes tuomi prisidėsite prie skleidimo apšvietos ir klesinio susipratimo moterų darbininkų tarpe.

Apšvietos ratelis, kuris neseniai susitvėrė, mokinasi lošti veikalą "Valkata" ir "Jaunystės Karštis". Perstatymas atsibus pradžioj sausio mėnesio, š. m.

Tai tiek apie mūsų veikimą. Apie kitoki veikimą neesu įgaliotas rašyti.

Maikinas.

BRIGHTON, MASS.

Iš Brightono padangės niekuomet nieko nesimato laikraščiuose, rodos, kad čia lietuviai negyvena.

Dabartiniu laiku veikimas visiškai apsisutojęs; žmonės lyg apmūrę laukia, nežinia ko. Daugiausiai veikia L. M. P. S. 49 kp.

6 d. spalio kalbėjo d. Ivanauskaitė, kuri aiškiai perstatė darbininkų reikalus, ragino moteris kuodaugiausiai rašytis prie L. M. P. S. Pardavinėta "M. B." Padenгимui lėšų surinkta \$7.20.

12 d. spalio 49 kp. surengė pasižymėjimo vakarą — kas geriau suloš teatrą. Buvo užkviestos visos apielinkės L. M. P. S. kuopos: 22 kp., Cambridge; 13 kp., So. Boston; 22 kp., Montello; 8 kp., Lawrence. Žėdna kuopa turėjo sulošt po veikalą. 27 kp. nedalyvavo. Tai yra papeiktina, kad prisižadada ir atsisako. Vieton L. M. P. S. 22 kp. dalyvavo ratelis Viesula, kuris sulošė veikalą "Kova už Laisvę" Aktoriai pagirtinai lošė; žmonės net verkė, žiurėdami. Kitos kuopos lošė komedijas; juokų buvo pakankamai. Daugiausiai juokų prikrėtė So. bostoniečiai. Po perstatymui buvo balsavimas, kas geriau lošė. Didžiama balsavo už Montello ratelį Viesula, ir jis gavo dovaną. Dovana buvo skiriama moteries rašėjos paveikslas Ada Negri. Po perstatymo buvo šokiai.

Publikos buvo daug iš kitų kolonijū. Manoma, kad kuopai liks pelno keletas dolerių.

Surengime daugiausiai pasidarbavo išnarių E. Bernotienė, už ką verta didelės padėkos. Geistina, kad ji ir ant toliaus dirbtų del visuomenės labo.

Darbininkė.

HUDSON, MASS.

L. M. P. S. Kuopos Prakalbos ir Katalikų Skundas.

25 d. spalio L. M. P. S. nauja kuopa buvo surengusi prakalbas d. J. Jukeliui. Jis kalbėjo dvejose temose. Kalbėdamas apie moterų reikalus, jis ragino jas dėtis prie L. M. P. S. Drg. Jukelis kalbėjo puikiai. Čia jau nuo seniai tokių prakalbų nesigirdėjo. Prakalba klausantiems labai patiko; tą liudijo griausmingi aplo-dishmentai. Jis ir prijuokino klausytojus ir sugraudino; ne vienam ašaros ištryško.

Prie L. M. P. S. kuopos prisirašė viena narė.

Rodos, visi buvo užganėdinti jojo pra-

kalba, bet visgi atsirado tokių gaivalų, kurie įskundė šias prakalbas, kad suardžius jas. Skundas turbūt jau išanksto buvo įteiktas, kad neįvyktų prakalbos. Šitokią juodą darbą atlieka katalikų moterys, kurių sąjunga čia rengiasi eiti pas Abromą. Randasi ir vyrų, kurie lošia Iskarioto rolę. Bet jų visos pastangos nuėjo niekais. Nors ir atėjo 3 policistai, bet kalbėtojas nenustojo kalbėti, o publika nei kiek nenusiminė. Policija, radusi žmones ramiai klausančius kalbėtojo, nieko netruk-dė. Paklausė, apie ką kalbama ir kas ren-gia. Paaiškinus skundikų melagystes, po-licija išėjo. Žmonės labai pasipiktino tokiu pasielgimu; net doresni katalikai nepatenkinti tuomi. Ne vienas pasakė: nejaugi tuos mūsų brolius ir sesutes nelygiai spau-džia vargai? argi jiems nenusibosta ta vergija?

Gaila tų mūsų brolių ir sesučių, kurie negali pabusti iš to sunkaus miego. Jau ne tik viso pasaulio civilizuoti žmonės pradedą pabusti, bet net Azijos puslaukiniai. Gėda jums, katalikai. Nors nuo Azijos puslaukinių tautų neatsilikit, nors iš jų pasimokinkit.

Antroj temoj kalbėjo apie Lietuvos padėjimą. apie buržuazinės valdžios formą ir apie tarybų valdžios formą. Išaiškinęs pareiškė: "Dabar eisime prie balsavimo, kokios valdžios norėtumėte Lietuvai — šita, kuri dabar yra, ar tarybų valdžios? Kurie norite tarybų valdžios, pakelkite po ranką." Sumirgėjo visa salė — visi rankas pakėlė. Paskui kalbėtojas sakė: "Kas norite, kad Lietuvoj būtų tokia valdžia, ko-kia dabar yra, pakelkite po ranką." Nei vieno. Buvo apie 3—4, kurie nekėlė ran-ku už tarybinę valdžią, bet jie nekėlė nei už buržuazinę valdžią, gal gėdindamiesi.

Aukų del L. G. F. surinkta \$15.00 su centais. Kadangi kuopa tik susitvėrusi, tai iš aukų padengė svetainės lėšas, o li-

kusius perdavė L. G. F. per d. Jukelį — \$10.50.

Taigi prakalbos pavyko. Žmonių buvo pilna svetainė ir visi linksmai išsiskirstė, kartodami d. Jukelio kalbą; net ir katalikai gyrė kalbėtoją, kad teisybę pasakė.

-:- -:- -:-

30 d. spalio L. D. L. D. 103 kp. su rengė prakalbas d. Ivanauskaitei iš Chicago. Ji kalbėjo dvejose temose. Pirmojo temoj kalbėjo apie L. D. L. D. ir ragino visus darbininkus dėtis prie jos. Prisirašė vienas naujas narys. Antrojo temoj kalbėjo apie moterų reikalus. Ragino moteris stoti į darbininkų eiles ir veikti kartu su vyrais dėl šviesesnės ateities. Pavyko sutverti L. M. P. S. kuopą iš 14 narių.

Kalbėtoja nors dar jauna, bet rimtai ir nuosakiai išaiškino darbininkų padėjimą. Ji darė gerą įspūdį į klausytojus; sakoma, kad ji yra daug geresnė kalbėtoja už panelę Puišitę.

Aukų L. ir B. K. F. surinkta \$22.10.

Nors tą vakarą labai lijo, bet prakalbos visapusiai pavyko. *Hudsonietė.*

DETROIT, MICH.

Mūsų draugės progresistės nenuilstančiai dirbaujasi, it skruzdės dirba, kiek galėdamos, visuomenės naudai. Per pusę metų išdan suplaukė \$1,200.00, galima sakyti, per draugių triusą. Išlaidas apmokėjus, izde liko \$584.00. Iš tų paaukuota rugp. mėn. "M. B." \$50.00; rugs. mėn. — \$100.00; rugs. mėn. L. ir B. R. P. P. S. paaukuota \$100.00.

Ar nelinksma pasigirti, remiant tokius darbus? Kitų miestų progresistės gali imti pavyzdį iš mūsų kuopos.

Pas mus L. M. P. S. Agitacijos Savaitė irgi nepraėjo veltui. Darbštesniųjų draugių pasidarbavimu surengta trys vakarai — viena vakarienė ir dvejios prakalbos. Kadangi Agitacijos Savaitė buvo visur, tai kalbėtojų negalėjome gauti nei iš kur. Kalbėjo vietiniai draugai. Ypatin-gai gerai kalbėjo d. Milius. Publikos buvo mažai. Mat, nusibosta tie patys kalbėtojai. Kitą kartą manome turėti geresnes pasekmes.

H. G. Armonienė.

L. M. P. SUSIVIENIJIMO REIKALAI

PROTOKOLAS LMPSA. X RAJONO KONFERENCIJOS.

LMPSA. X Rajonas liko sutvertas iš 4 kuopų. Pirma jo konferencija įvyko 12 d. rugsėjo, 1920 m., Eagles svetainėje, Benld., Ill.

Sesija I.

1. Konferenciją atidarė 71 kp. sekretorė d. K. Guzevičienė 10:15 val. ryte.

2. Pirmininke išrinko M. R. Oželiutę-Lekešienę. Pirmininkė užėmusi vietą, paaiškino Rajono vertę.

3. Mandatų sutvarkymui pirmininkė

paskyrė M. Lekešienę ir M. A. Steponavičienę.

4. Mandatai priduta iš sekančių kuopų:

86 kp., Herrin, Ill.; delegatė viena — M. Ripinckienė.

71 kp., Benld, Ill.; 4 delegatės: M. Gavetienė, O. Giraitienė, M. Karalienė ir V. Levanavičienė.

51 kp., Collinsville, Ill.; 2 delegatės: J. Povilaitienė ir M. A. Steponavičienė.

61 kp., Springfield, Ill.; 4 delegatės: M. Lagunienė, M. Lekešienė, N. Balnaitė

ir M. Oželiutė-Lekešienė.

13 delegačių, atstovaujančių 4 kuopas.

5. Rinkimas įvairių komisijų. Nutarimų sekretorė išrinkta L. Balnaitė, lyglaikinė korespondencijų tvarkytoja — M. Lekešienė, Pirmininkės pagelbininkė — M. A. Steponavičienė.

6. Nutarta, kad atsilankiusiems į šią LMPSA. X Raj. konferenciją būtų suteiktas patariamas balsas.

7. Kuopų įnešimai:

86 kp., Herrin, Ill., įnešimai: 1) Kad Rajonas rupintųsi parengti kuodaugiausiai prakalbų. 2) Kad Rajonas rupintųsi siųsti darbininkiško turinio knygas ir laikraščius Lietuvon. 3) Kad Rajono konferencija užgirtų dabartinę "Moterų Balso" taktiką; prideda — kad kartu užgirtų "Laisvė", "Vilni", "Rankpelni" ir kitus tikrai darbininkiškus laikraščius, kurie yra dabartiniai darbininkų klesos gynėjai.

8. Svarstyta, ar reikalinga siųsti delegatę į LMPSA. suvažiavimą, kuris įvyks Boston, Mass. (Šį metų suvažiavimo nebus. Turite klaidą, draugės. — Red.) Po ilgo, ramaus svarstymo paaiškėjo, kad šios 4 kuopos negali pasiųsti delegatės, nes yra persilpnos finansiškai, o suvažiavimas įvyks kur tai krašte svieta, kur vakarinės kuopos bei rajonai jokiū būdu negali padengti delegatės kelionės lėšų. Todėl nutarta rupintis ateityje, kad nenukeltų taip toli suvažiavimo.

9. Nutarta pertraukti konferenciją ir eit pietų.

K. Guzevičienė vardu LMPSA. 71 kp. pakvietė atvažiavusias delegates iš kitur eiti ant LMPSA. 71 kp. surengtų delegatės pietų.

Pirma sesija užsidarė 12:20 val.

Sesija II.

10. Antrą sesiją atidarė pirmininkės pagelbininkė d. M. A. Steponavičienė 1:20.

11. Sekė delegačių vardašaukis.

Visos delegatės pribuvo, tik d. Gegužincienė atsiprašė ir apleido konferenciją. Po pietų delegačių dalyvavo 12.

11. Nutarta, kad Rajono valdyba surastų budą siuntimui laikraščių ir knygų Lietuvon.

12. Nutarta, kad Rajono valdyba surengtų prakalbų maršrutą ateinančios žiemos sezono. Kalbėtojais nominuoti sekanti: K. Petrikiene, J. Jukelis, M. Dundulienė.

13. Nutarta, kad visos kuopos rengtųsi prie agitacijos savaitės. Su kalbėtojais susišinos sekretorė.

14. Nutarta, kad kuopos rengtų vakarus Rajono naudai.

15. Nutarta, kad Rajonas rengtų rankų darbų parodą (bazarą) per visas kuopas. Pirmą rankų darbų parodą įvyks mieste Springfield, Ill., gruodžio mėnesį, 1920 m. Pelnas eis Rajono naudai.

16. Nutarta, kad mokestis į Rajono išdą būtų 25c į metus nuo kiekvienos Rajono kuopose priklausančios narės.

Nutarta šių metų mokestį palikt pačioms kuopoms spręst: ar mokėt už visus metus, ar už pusę metų.

18. Nutarta, kad išdininkė užsistatytų \$500 kaucijos, kaip tik išde rasis \$50.

19. Nutarta, kad konferencija duotų valdybai pilną galę sušaukti nepaprastą Rajono konferenciją, reikalui esant, be referendumo.

20. Nutarta, kad antra Rajono konferencija įvyktų rugpjūčio mėnesį, 1921 m., Collinsville, Ill. Dieną paskirs Rajono valdyba.

21. Nutarta, kad Rajono valdyba lankytųsi į kiekvieną Rajono konferenciją. Kelionės lėšas padengs Rajonas.

22. Nutarta, kad Rajonas pasiųstų pasveikinimą LMPSA. suvažiavimui, kuris įvyks Boston, Mass. Nesirandant Rajono išde pinigų, nutarta suaukauti. Au-

kavo sekančios draugės:

K. Guzevičienė, M. Lekešienė, M. La-
gunienė, P. Ripinckienė, M. A. Stepona-
vičienė, M. R. Lekešienė — po \$1.00; N.
Balnaitė, M. Giraitienė, M. Gavutienė, O.
Baltrušienė, A. Bankutienė, M. Bernotienė,
A. Vaitkevičienė, A. Kairlauckienė, V. Le-
vanavičienė ir K. Kazilauckienė — po 50c.
(Be reikalo, draugės, aukavote, nes suva-
žiavimas dar nežinia kada įvyks. Paskir-
kite tas aukas kitam tikslui. — Red.)
Viso surinkta \$12.00. LMPA. X Rajono
vardu pirmininkė ištarė ačiu aukavusioms.
Aukos bus pasiūstos LMPA. per organi-
zatorę.

23. Nutarta, kad protokolą ir rezoliu-
cijas sutvarkys ir pasiūš laikraščiams Ra-
jono valdyba.

24. LMPA. 16 kp., Springfield, Ill.,
aukavo \$10.00 Rajono propagandos reika-
lams, už ką delegatės atsistojimu išreiškė
padėką LMPA. 16 kp.

25. Nutarta, kad būtų išrinkta Rajo-
no valdyba ant metų. Į valdybą įėjo se-
kančios draugės: organizatorė — M. A.
Steponavičienė, 134 W. Washington Ave.,
Collinsville, Ill.; susinešimų sekretorė —
M. R. Oželiutė-Lekešienė, 1811 Peoria Rd.,
Springfield, Ill.; turto sekretorė — N.
Balnaitė, 426 W. Capitol Ave., Spring-
field, Ill.; išdininkė — K. Guzevičienė,
Box 155 Benld, Ill. Valdyba susideda iš
4 draugių.

26. P. Rauba pasakė trumpą prakal-
bą.

27. Konferencija tapo uždaryta 4:35
val. po pietų.

LMPA. X Raj. Valdyba:

M. R. Oželiutė-Lekešienė, Pirm.

N. Balnaitė, Sekretorė.

(Draugės, po Rajono konferencijos
protokolu pasirašo tiktai konferencijos pir-
mininkė ir sekretorė, o ne Rajono valdyba.
— Red.)

Rezoliucija.

LMPA. X Rajono konferencija, įvy-
kusi rugsėjo 12, Benld, Ill., užgyrė kairią-
ją arba komunistinę taktiką ir yra pasiry-
žusi rupintis leisti ir platinti kuodaugiau-
siai darbininkiškos literatūros. Stengtis
daugiau atkreipti domos į darb. reikalus.
Taipgi Rajono konferencija ragina kuopas
daugiau rupintis LMPA. reikalais ir
stengtis, kad ateityje L. M. P. S. suva-
žiavimas nebutų šaukiamas taip toli, kuo-
met vakarinių valstijų kuopos bei rajonai
jokiu budu negali pasiūsti delegačių.

Patėmijimas Centru.

Kad LMPA. busianti valdyba steng-
tūsi geriau atsakinėti ant visokių kuopų
pareikalavimų, kaip ve: mokesčių knygu-
čių, blankų ir kitokių reikalų, nes kuomet
kuopa negauna reikalaujamų informacijų,
ji pradeda nupulti energioj.

Draugės, kuo mes daugiau rupinsi-
mės organizacijos reikalais, tuo daugiau
nuveiksime.

Draugės, stokim kaip viena visos dar-
ban, o, užtikrintai, geltonoji spauda ne-
ras sau vietos tarpe mūsų. Lai pasitrau-
kia buržujų gynėjai. Ne vieta jiems tarpe
mūsų. Lai gyvuoja Trečias Internacionalas
ir Komunizmas!

Valdyba:

M. A. Steponavičienė,

M. R. Oželiutė-Lekešienė,

N. Balnaitė,

K. Guzevičienė.

LMPA. CENTRO SEKRETORĖS PRANEŠIMAS.

Susitvėrė LMPA. 10 Rajonas rytinėje
dalyje Illinois valstijos. M. A. Stepona-
vičienė — organizatorė, 134 W. Washington
Ave., Collinsville, Ill.

E. N. Jeskevičiūtė, Centro Sekr.

L. M. P. S. REIKALAI.

Inešimas L.M.P.S. Referendumui.

L.M.P.S. 13 kp., So. Boston, Mass., laikytame susirinkime 5 d. spalio, 1920, ineša, kad L.M.P.S. suvažiavimas įvyktų 1921 metais.

Motyvai: Pamatuojama tuomi, kad Susivienijime randasi daug dalykų, kurių be suvažiavimo negalima aptarti.

Org. J. Sarapienė,
Sekt. V. Kundriušiuotė,
Izd. T. Nukienė.

Jei ši inešimą parems bent keturios kuopos bėgyje 40 dienų, jis eis L.M.P.S. referendumu.

L.M.P.S. Centro Sekt.
E. N. Jeskevičiūtė.

KAS REMIA "MOT. BALSĄ".

Rochesterietės taipgi dalyvauja "Moterų Balso" rėmimo imtynėse. L. M. P. S. 26 kp. surengė balių "M. B." naudai, kuris davė pelno \$14.56. Tos kuopos narė d. E. Kaminskienė paaukavo "M. B." žiuroną, kuri 26 kp. išleido ant išlaimėjimo, iš ko pelno buvo \$15.60. Viso L. M. P. S. 26 kp. prisiuntė \$30.16.

L. M. P. S. 68 kp., Cliffside, N. J., nors mažoj kolonijoj randasi, bet imasi puikiai, nes prisiuntė "M. B." \$25.00.

L. M. P. S. 65 kp., Rumford, Me., nepasiduoda cliffsidietėms, nes ji irgi prisiuntė \$25.00 ir žada dar daugiau prisiųst.

L. M. P. S. 36 kp., Minersville, Pa., surengė draugišką vakarienę ir likusį pelną paskyrė

"Moterų Balsui". Drg. M. Zeikienė ve ką rašo:

"13 d. lapkričio L. M. P. S. 36 kp. surengė draugišką vakarienę paminėjimui d. J. Ramnausko 50 metų sukaktuvių nuo jo gimimo dienos.

"Kadangi kiti draugai užsimokėjo tą patį vakarą svetainėje, tai atliko \$13.25, kurią sumą paskiriame "Moterų Balsui", kuris visados gina darbininkų reikalus. Turime viltį, kad jis ir ant toliaus nenuilstančiai darbuosis del darbininkų labo. Mes, kiek galėdamos, gelbėsime jam.

"Reng. Kom. narė
M. Ziekuvienė."

Kiek anksčiau L. M. P. S. 36 kp. paaukavo visus nuošimčius nuo "M. B." pavienių numerių — \$2.38. Taigi viso 36 kp. paaukavo \$15.63. L. M. P. S. 36 kp. paprastai neima nuošimčių, bet aukauja "M. B."

L. M. P. S. 76 kp., Camden, N. J., neatsilieka nuo kitų kuopų duosnumu; ji prisiuntė "M. B." \$10.00, o Škotijos "Rankpelniui" paskyrė \$15.00.

L. M. P. S. 67 kp. narė, Kensington, Ill., ve ką rašo:

"Gerb. Drg. Redaktore: —

"Prisiunčiu \$10.00 "Moterų Balsui" ir trokštu, kad kuogreičiausiai pradėtų eiti kas savaitė. Nors 67 kp. dabar jau suspenduota, vienok mes nenustojame veikti, ir jei tik gausime naują numerį, tai dėsime visas pastangas, kad smalavirės neužkariautų naujos kuopos, kaip kad pastaruoju laiku buvo 25 kp. užkariavusios.

"Su pagarba,
"V. Kamarauskienė."

L. M. P. S. 37 kp., Grand Rapids, Mich., surengė koncertą "Moterų Balso" naudai; pelno liko \$14.50. Iš kuopos išdo

pridėjo \$6.45 ir viso prisiuntė "M. B." \$20.95.

L. M. P. S. 89 kp., Milwaukee, Wis., taipgi nepamiršta "M. B."; ji surengė balių "M. B." naudai ir visą pelną — \$16.56 — prisiuntė "M. B."

Drg. M. Senkus, vienas iš geriausių "M. B." agentų, kuris neima nuošimčių nuo "M. B." prenumeratų, kurių jis pusėtinai daug surenka, surinko ir aukų "M. B." \$4.50. Puikus pavyzdys kitiems agentams ir progresistėms.

Aukavo šios ypatos: M. Mirmont — \$3.00 ir B. Pikelevičia — \$1.50 (abu iš Rumford, M.).

Puikų pavyzdį duoda tie draugai kitiems "M. B." skaitytojams.

L. M. P. S. 5 kp., Rockford, Ill., surengė balių "M. B." naudai, nuo kurio liko \$10.00, kurį ir prisiuntė d. M. Akelaitienė.

Puiku, kad kuopos rengia ką nors "M. B." naudai: ir žmonės pasilinksmina ir "M. B." gauna paramos.

Drg. M. Baltaitienė, L. M. P. S. 70 kp., Racine, Wis., narė, paaukavo "M. B." \$3.00, kuriuos prisiuntė d. E. Kaupiuotė, kp. fin. sekt.

Drg. S. Karalienė, De Kalb, Ill., atnaujino prenumeratą ir paaukavo "M. B." \$1.00.

A. Kvaratiejus prisiuntė \$1 "M. B."

Jau pradeda ir pašaliniai skaitytojai dalyvauti imtynėse. Progresistės, apsižiūrėkite, kad pašaliniai draugai vyrai ar moterys jus nesubytintų rėmime "M. B."

Viso šį sykį suaukauta \$162.-80. Širdingai ačiu visiems ir visoms už paramą.

"M. B." Administracija.